

ZADRUGA.

Glasilno «Zadružne Zveze v Celju».

Uredništvo in upravnništvo je v Schillerjevi cesti št. 3, 1. nadstropje v Celju. — Dopise blagovovolite frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Naročnina se naj pošilja «Zadružni Zvezi v Celju». — Ponatili iz «Zadruga» so dovoljeni le tedaj, ako se navede vir

Izhaja enkrat v mesecu. Zadruga, ki so član Zadružne Zveze v Celju, dobivajo list v dveh izvodih brezplačno. Zadrugniki v Zvezi učlanjenih zadrug, društva in korporacije dobijo list za letno naročnino 2 kroni. Za vse druge naročnike stane list na leto 3 kroni.

Cena inseratom je naslednja: za 1kratno priobčenje ena cela stran 24 K, pol strani 16 K, četrt strani 10 K, osminka strani 6 K. — Za večkratno inseriranje primeren popust po dogovoru. Za 12kratno inseriranje popust 50 odstotkov.

Prvo mednarodno zvezno zborovanje kmetijskih zadrug.

Poročali smo že, da se bode vršilo v tekočem letu vsled sklepa predstojništva mednarodne zveze kmetijskih zadrug na Dunaju zvezno zborovanje.

To zborovanje je določeno za čas od 22. do 24. maja 1907 ter se bode vršilo, kakor navedeno, na Dunaju.

Dnevni red mednarodnega zborovanja:

1. Otvoritev zveznega zborovanja po predsedniku; poročilo o nalogah in smotrih mednarodne zveze.

2. Popis razvoja in sedanjega stanja kmetijskega zadružništva v državah, ki so učlanjene v mednarodni zvezi (Nemčija, Italija, Avstrija, Švica) po zastopnikih imenovanih držav.

3. Kaka vodila se priporočajo v svrhu centralizacije denarnega prometa kmetijskih denarnih — in drugih zadrug in kake skušnje imajo v tem oziru posamezne države?

4. Organizacija zadružne dobave.

Razprave mednarodne zveze se bodo vršile dne 22. in 23. maja; 24. maja bode skupni slavnostni obed.

To mednarodno zvezno zborovanje se vrši ob enem z

mednarodnim kmetijskim kongresom,

ki je določeno za čas 21. do 25. maja 1907 in katerega smo omenili že v prvi in četrti letošnji številki «Zadruga».

Slavnostni dnevni red za ta mednarodnostni kmetijski kongres se je določil po dogovoru z merodajnimi činitelji naslednje:

Ponedeljek, dne 20. maja (binkoštni ponedeljek): Pozdravni večer (Kursalon v mestnem parku).

Torek, dne 21. maja: Slavnostna predstava v dvorni operi.

Sreda, dne 22. maja: Sprejem vdeležencev kongresa v mestni hiši (rotovž) in banket, katerega priredi mesto Dunaj.

Četrtek, dne 23. maja: Sprejem na dvoru.

Petek, dne 24. maja: Popoldne izlet na Golovec (Kahlenberg).

Sobota, dne 25. maja: Sklep banket.

Nedelja, dne 26. maja: Začetek kongresnih izletov v svrhu ogledovanja najodličnejših kmetijskih in gozdarskih obratov v Avstriji. Načrt teh izletov, ki je jako obširen, se bode še le določil ter se pozneje razglasil.

C. kr. železniško ministrstvo je vsled prošnje prirediteljev kongresa odredilo, da morajo železnice dovoliti vsem udeležencem kongresa na vseh progah c. kr. državnih železnic, izvzemši lokalne proge, za vožnjo na Dunaj v času od 10. do vštrevši 24. maja in ravno tako tudi za vožnjo nazaj, kakor tudi za vse izlete v času od 22. maja do vštrevši 9. junija t. l. za vse vožnje, ki so daljše kakor 50 km, znižane cene za 50 odstotkov normalnih pristojbin pri vseh vlakih in v vseh razredih.

Na prošnjo izvrševalnega odbora so obljubile tudi vse privatne železnice, da dovolijo vdeležencem kongresa 50 odstotkov popusta za vožne karte za vožnjo tja in nazaj.

Dopise in vprašanja v vseh zadevah, ki se tičejo kongresa, je pošiljati naravnost tajniku izvrševalnega odbora na naslov: Prof. Jos. Häusler, Dunaj, I. Schauflegasse 6. Potrebna pojasnila pa dajemo oz. posredujemo tudi mi.

Vdeleženci zveznega zborovanja dobé proti založitvi 20 K izkaznice kot člani za mednarodni kmetijski kongres. Kot taki dobe od vodstva kongresa brez vsakih nadaljnjih stroškov poročila o kongresu in vse objave, ki bodo izšle ob času kongresa; nadalje se smejo vdeleževati sej kongresa, izletov in drugih prireditev in bodo vživali tudi morebitne ugodnosti glede znižanja voznine na železnicah. Vrhutega se zamorejo pustiti vpisati v posamezne strokovne oddelke ter se vdeleževati posvetovanj istih.

Izkaznice za vdeležbo pri mednarodnem zveznem zborovanju se bodo dobile brezplačno ter bodo opravičevale za vdeležbo pri vseh razpravah mednarodnega zveznega zborovanja.

Vsi člani Splošne zveze kmetijskih zadrug avstrijskih na Dunaju so opravičeni in povabljeni, vdeležiti se mednarodnega zveznega zborovanja po odposlancih.

Ker je tudi podpisana Zadrúžna Zveza član te Splošne zveze na Dunaju in kot taka oficijelno povabljena k temu mednarodnemu zveznemu zborovanju, kakor tudi k mednarodnemu kmetijskemu kongresu je toraj naša častna naloga, da povabimo in vzpodbudimo vse naše cenjene članice k vdeležbi pri teh dveh važnih zadrúžnih zborovanjih.

Odveč bi bilo še posebej povdarjati potrebo in važnost takih zborovanj, kajti splošno zanimanje za napredek in razvoj kmetijskega zadrúžništva raste od dne do dne.

Zaradi tega pa je tembolj umestno in potrebno, da se tudi naše cenjene zadruge po svojih činiteljih vdeležijo v častnem številu teh zborovanj na Dunaju.

Prosimo toraj, da nam naznanijo naše zadruge v najkrajšem času, katere zastopnike odpošljejo k mednarodnemu zveznemu zborovanju? Za vsakega vdeleženca se naj priloži znesek po 20 K, da preskrbimo skupno izkaznice za vse člane mednarodnega kmetijskega kongresa in izkaznice za vdeležence mednarodnega zveznega zborovanja, katere bodemo potem onim, ki se zglasijo in jih naročijo, takoj doposlali.

Oni vdeleženci mednarodnega zveznega zborovanja, ki so si morebiti sami že poprej preskrbeli izkaznice kot člani mednarodnega kmetijskega kongresa, naj to v prijavi, ki nam jo pošljejo, naznanijo; istim tudi ni potreba prilagati zneska po 20 kron.

Eventualne podrobnejše načrte glede dnevnega reda mednarodnega zveznega zborovanja, kakor tudi glede mednarodnega kongresa bodemo vsem p. n. vdeležencem, ki se nam prijavijo, doposlali pravočasno z okrožnicami.

Samo ob sebi se razume, da bodemo za potrebna pojasnila v tej zadevi vedno radi na razpolaganje.

Zadrúžna Zveza v Celju.

Nov zadružni zakon.

Tekom let se je pokazalo, da ima zadružni zakon z dne 9. aprila 1873. razne pomanjkljivosti. Zato se je opetovano delalo na to, da se ta zakon spremeni; predložili so se razni načrti, izmed katerih pa je le načrt zadevajoč postavno revizijo z dne 10. junija 1903 postal postava.

Spet se je predložil dne 23. januarja 1907 nov zakonski načrt, kateri zahteva razne dopolnilne določbe k zadružnemu zakonu. Zlasti se peča ta načrt z zahtevo, da se naj vpiše vsak zadružnik v zadružni register trgovskega sodišča. V sledečem podajamo ta načrt, da dobe slovenski zadrugarji priliko istega proučiti.

Načrt se glasi:

§ 1. Udje zadruga lahko postanejo fizične in juridične osebe, kakor zadruga, društva, druge korporacije, trgovske družbe ali druge osebne zveze. Pravila novo ustanovljene zadruga morajo vsi zadružniki lastnoročno podpisati. V svrhu vpisa v zadružni register trgovskega sodišča se mora predložiti izvornik pravil in dva prepisa, pri zadrugah z neomejeno zavezo seznamek vseh zadružnikov, ki so pravila podpisali, obsegajoč krstno ime in priimek, poklic in prebivališče posameznega zadružnika ter število deležev.

Trgovsko sodišče vodi za zadruga z neomejeno zavezo imenik za vsako zadruga posebej kot prilogo zadružnega registra; vpogled v ta imenik sme vsakdo zahtevati.

V imenik se mora vpisati krstno ime in priimek, poklic in prebivališče vsakega zadružnika.

Vsak zadružnik se mora obvestiti o vpisu v imenik zadrugarjev.

§ 2. Po prijavi pravil k zadružnemu registru mora vsak, ki želi postati ud, lastnoročno podpisati brezpogojno pristopnico.

Pristopnica se mora predložiti načelstvu. Pri zadrugah z neomejeno zavezo mora načelstvo pristopnico, ako je dotičnika kot uda sprejelo, v svrhu vpisa v imenik zadružnikov predložiti trg. sodišču.

§ 3. V pristopnici se naj navede krstno ime in priimek, poklic in prebivališče pristopivšega, oziroma tvrdka ali drugo ime ter sedež juridične osebe in število deležev.

V pristopnici k zadrugi z neomejeno zavezo, se mora navesti, da se pristopivši s celim svojim premoženjem zaveže po postavnih določbah odmerjene zneske v zadruga vplačati.

V pristopnici k zadrugi z omejeno zavezo se mora izrecno navesti, da se pristopivši z v pravih določenim in v pristopnici navedenim zne-

skom (jamstvo) zaveže po postavnih določbah odmerjene zneske v zadruga vplačati.

Če ni pristopivši deležev že pri vstopu popolnoma plačal, se mora v pristopnici zavezati, da bo deleže na podlagi določb pravil, katere se morajo v pristopnici navesti, plačal.

§ 4. Če ni nobenega zadržka, mora sodnija takoj izvršiti vpis in pristopnico shraniti.

O vpisu ali odklonitvi se mora obvestiti zadruga in pristopivši.

§ 5. Načelstvo mora voditi po vzorcu sodnijskega imenika zadružnikov seznamek zadružnikov in skrbeti za to, da ta seznamek soglaša s sodnijskim imenikom.

§ 6. Kdor vstopi v zadruga, jamči v v § 3. označenem obsegu tudi za vse obveznosti zadruga pred vstopom.

§ 7. Načelstvo mora odpoved z eventualnimi prilogami ter naznanilom časa, v katerem je odpoved prejelo, četudi smatra isto za nedopustno ali neveljavno, najpozneje 8 dni po preteku za odpoved določenega roka trgovskemu sodišču v svrhu vpisa v imenik zadružnikov predložiti.

V isti namen mora načelstvo v istem času, in če znaša rok za odpoved več kakor dva meseca, najpozneje dva meseca pred sklepom poslovnega leta trgovskemu sodišču predložiti seznamek vseh udv, ki so tudi od zadnje poprave imenika izključeni ali so umrli.

Pri odstopu deležnine mora načelstvo takoj po sprejemu odstopne izjave, isto in, če oni, ki je prevzel deležnino, še ni bil ud, tudi njegovo pristopnico (§ 3.) trgovskemu sodišču v isto svrhu predložiti. Predložiti se mora tudi tedaj, če smatra načelstvo odstop za nedopusten in neveljaven.

§ 8. Če ni nobenega zadržka, mora sodnija vzrok izstopa zadružnika, dan vpisa in čas izstopa nemudoma v imenik zadružnikov vpisati.

(Nadaljevanje sledi.)

Več zanimanja za zadružništvo.

V eni zadnjih številčk je izšel pod gornjim naslovom času primeren članek, v katerem priporoča pisec nekatera zelo umestna sredstva v ta namen, da bi bili občni zbori naših posojilnic bolj obiskani in da bi rastlo zanimanje za zadružništvo. Ker poziva uredništvo zadrugarje, naj priobčijo še tozadevno nadaljnje nasvete, hočem v naslednjem še nekaj sredstev priporočati.

Obisk občnih zborov bo večji, ako se n. pr. pri mlekarnah vrši pred obč. zborom izplačevanje mleka ali pri kmetijskih zadrugah izplačilo jed-

nega dela čistega dobička, katerega je zadruga pri nakupu in prodaji dosegla itd. Privlačno silo za vse ude zadruge in njihove obitelji bo tudi imela prireditev kake veselice (petje, govor, glediška igra) brez vstopnine po občnem zboru. Pristop brez vstopnine se naj omeji na one ude zadruge in njih obitelji, kateri so prisostvali občnemu zboru.

Dobro obnesla se je tudi v Nemčiji pri kmetijskih društvih in zadrugah — posebno onih Rajfajznove zveze — uredba, da se vsako leto določi gotova vsota čistega dobička za nakup raznih potrebnih predmetov, kakor cepilnih nožev, drevesnih škarij, verig, vrvij, vreč, bičev, košar itd. Vsak udeleženec obč. zbora si vzame iz jedne vrečice jedno številko in, če mu je sreča mila, potegne številko, s katero je zaznamovan kak predmet in dobi dotični predmet. Če pomislimo, kako privlačno silo za naše ljudi tvorijo tombole, bo gotovo tudi to sredstvo — uredba brezplačne tombole v majhnem obsegu — uvaževanja vredno.

Upeljava zadružnih večerov, pri zadrugah z velikim okolišem, menjajoč se v posameznih vaseh s pevskimi ev. godbenimi točkami, deklamacijami, kratkimi nastopi in govorom o kakem zadružnem vprašanju v zimskem času vsakih 14 dni bo tudi budila zanimanje za zadružništvo.

Gospodinjski tečaji

so neprecenljive vrednosti za kmečko žensko mladino, katera se dandanes podaja v mesta, da si tam pridobi potrebno znanje ter — navadno ostane v mestu oz. se tamkaj ne nauči tega, kar bi pozneje kot dobra gospodinja na kmetih rabila. Koliko nevarnosti in zla pa nudi tako bivanje v mestih za dekleta, mi ni treba natančneje opisovati. Ti vzroki, kakor osobito spoznanje, kako važno ulogo igra dobra gospodinja v hiši, so napolnili merodajne kroge, da prirejajo gospodinjske tečaje v posameznih okrajih. Isti trajajo navadno 7 tednov v zimskem času; pouk se vrši od 8 do 12. ure predpoldan in od 2. do 5. ure popoldan in obsega kuhanje, pranje, likanje, šivanje, krpanje, pletenje, kvačkanje itd. in sicer teoretično in praktično. Poleg tega se vrše predavanja in razgovori o redu, snagi, zdravoslovju (strežba bolnikom, prva pomoč v nesreči, skrb za zdrava stanovanja), v mlekarstvu itd. ter za dekleta iz boljših slojev v trgih in mestih o literaturi, zgodovini itd.

Zadruge v Nemčiji zelo podpirajo to stremljenje, dati priliko dekletam, se doma naučiti za življenje najpotrebnejše stvari in upati je, da se

bode tudi slovensko ženstvo lotilo naloge prirediti s pomočjo moških gospodarskih strokovnjakov in zdravnikov take tečaje!

Redno letno odplačevanje posojil.

Namen posojilnic ni le v stiski pomagati, dajati posojila in sicer za nizke obresti, ampak navajati ljudi k temu, da previdno in modro gospodarijo, da delujejo na to, da se dolgov iznebijo. Posojilnice ne smejo samo gledati na lastne koristi, ampak pred vsem mora biti njih cilj, gospodarsko dvigniti prebivalstvo v okolišu svojega delokroga, — gledati morajo tudi na korist svojih dolžnikov. To pa najlozje dosežejo s tem, da navajajo dolžnike k temu, da odplačajo vsako leto poleg obresti določen znesek dolga; že pri dajanju posojila se lahko to vpoštevata in n. pr., če se najame posojilo za dobo 10 let, se v dolžnem pismu ob enem določi, da dolžnik vsako leto $\frac{1}{10}$ kapitala in obresti odplača. Pri posojilnicah Raiffeisenovkah mora biti pa itak vsako posojilo vrnjeno navadno najkasneje v teku štirih let. Samo ob sebi umevno je, da posojilnica ne bo zahtevala plačila letnega obroka, ako je dolžnika zadela kaka nezgoda, ako so mu ujme uničile žetev itd.; ravnotako v takih slučajih posojilnica ne bo zahtevala, da že v 10 letih vrne posojilo, ampak mu bo isto podaljšala. Na ta način si prihrani dolžnik tekom 10 let lep znesek na obrestih, odplača na lahek način dolg, navadi se na skrbno gospodarstvo, pridobi na ugledu pri načelnstvu ter v slučaju, da spet pride v stisko, lahko dobi potreben kredit. Ako pa posojilnice ne povdarjajo tega načela, se marsikateri dolžnik, kateri ima posojilo na daljšo dobo izposojeno, tolaži s tem, da ima še mnogo časa za odplačanje posojila, se leto za letom ne zmeni za svoj dolg, uporabi marsikatero dohodke v popolnoma nepotrebne svrhe, in če ga spet zadene kaka nezgoda ali stiska, zelo težko dobi novo posojilo in mu navadno novo posojilo zada smrtni udarec.

V interesu posojilnic samih kot zavodov, ki delujejo v gospodarsko ojačenje prebivalstva ter nravno odgajajo ljudstvo, ter v interesu dolžnikov je, da se dolgovi redno v letnih obrokih odplačujejo!

Perotninarstvo.

(Nadaljevanje.)

Kokoš žre vse. Napačno je toraj, če kokoši krmimo edino le z zrnjem. Prvič nima zrnška piča dovolj raznih tvarin v sebi, ki jih kokoš potre-

buje za tvoritev jajec, drugič pa je taka krma tudi predraga. Živalim je torej preskrbeti tudi mesene hrane, ki pa ne sme biti draga. Če imajo kokoši prost izlet, kakor je to navadno na kmetih, tedaj dobijo poleti na prostem dovolj mesene hrane. Pobirajo namreč po dvorišču, poljih in travnikih razne žužke in mrgolince ter s tem celo znatno koristijo. Vmes trgajo tudi travo in drugo zelenjavo. Drugače je to pozimi, ko ne najdejo zunaj niti mesene niti zelene hrane. Obojo jim mora gospodinja nadomestiti s primernim krm-ljenjem. Pri malokaterem gospodarstvu pa se dobi vsak dan toliko mesenih odpadkov, da bi se ž njimi krmile kokoši. Moramo si torej me-seno pičo od drugod priskrbeti. Nahajajo se namreč tovarne, kjer v veliki meri meso izkuha-vajo ter izdelujejo mesni izvleček (Fleisch-Extract). Izkuhanano meso posuše, ter semeljejo v takoime-novano mesno moko. To je izvrstna piča za ko-koši, vsled katere pridno nesejo jajca tudi pozimi. Ker je te mesne moke le malo treba dodati drugi krmi, zato pride tako krmiljenje zelo po ceni. 1 kg mesne moke stane 40 v.; v večji množini še veliko ceneje. Jako po ceni je sledeča meša-nica krme: za 1 kokoš je treba na dan: zjutraj: 10 g mesne moke, 30 g pšeničnih otrobi 40 g kuhanega krompirja; vse to se zmeša in položi kokošim. Zvečer se da na vsako kokoš 40 g ko-ruze ali pa ječmena. Ta mešanica stane za eno kokoš na dan samo 1¼ v., če se mora tudi vse kupiti; ako pa otrobi in krompirja ni treba ku-piti, potem pa ne stane niti 1 v. Nasprotno pa, če krmimo s samim zrnjem, ga mora dobiti vsaka kokoš okoli 150 g, kar pa pride najmanj na 2 v. na dan. Razen te krme pa moramo ko-košim dajati po zimi razne zelenjadi, kakor: razno korenstvo, zelje, odpadke od salate, repo itd. Ako zelenjadi nimamo, jo prav dobro nadomesti de-teljno seno, ki se na drobno (2 cm) nareže ter zvečer poprej popari s kropom. Ta način krm-ljenja bi bil za 1 kokoš na dan: zjutraj: 10 g mesene moke, 20 g otrobi, 50 g krompirja, 10 g detelje. Pozimi se še naj doda 5 g ribje moke (posušene in semlete ribe); opoldne 10 g ovs, zvečer 30 g ječmena. En del mesene moke lahko nadomestimo z zdrobljenimi kostmi. Pri takem mešanem krmiljenju imamo pa še razen malih stroškov še to ugodnost, da nam kokoši prav pridno neso, veliko bolj nego pri izključnem krmiljenju z zrnjem. Samo ob sebi se umeva, da ne bomo vsak dan posebej za vsako kuro tehtali piče, ampak samo prvič za vse, potem pa bomo stehntano zmerili, ter zanaprej le po meri dajali. Treba pa je kokošim tudi vedno zdrave pitne vode, na kar je posebno paziti po zimi, ko zunaj ni najti vode. Spomladi se jim dene zarujavel

žebelj v pitno vodo. Štajerske kokoši se tudi s tem še posebej odlikujejo, da si po leti prav pridno same iščejo hrane, ter jih je treba takrat le malo krmiti.

O mlekarnah v Avstriji.

L. 1904 in v mnogih deželah 1905 sta bili sila neugodni za mlekarstvo, ker se vsled prevelike suše ni pridelalo dovolj krme in so bili kmetje prisiljeni prodati mnogo živine, zlasti krav. Radi tega je znatno padla množina mleka in so se zelo zvišale cene za mleko in mlečne izdelke. Ti dve leti sta nam pa pokazali, da imamo pri nas še vse premalo mleka in da mleko ter mlečni izdelki komaj zadostujejo za najnujnejše potrebe in da je ravno pomanjkanje mleka krivo, da se uživanje mleka in mlečnih izdelkov v se-danjem času draginje mesa ne pomnoži. To dej-stvo, kakor tudi dejstvo, da se je vsled carinskega tarifa z Nemčijo otežkočil izvoz pitane živine v Nemčijo in nam pitanje radi tega ne donša tako velikih koristi kakor prej, nas sili, da posvetimo večjo pozornost mlekarstvu.

Splošno sta bili leti 1904 in 1905 neugodni za razvoj obstoječih in ustanovitev novih mlekarn. Mnogo obstoječih mlekarn izkazuje v teh letih manj mleka, nove mlekarnice pa so se le ustano-vile v Predarlškem (okoli 150 sirarn), na Nižjem Avstrijskem, kjer nudi mesto Dunaj, ki rabi vsak dan 750.000 l mleka, ugodno torišče za prodajo mleka, in na Kranjskem, kjer mlekarnice od leta do leta napredujejo.

V celem je bilo l. 1905 v Avstriji združnih mlekarskih podjetij 2153 in sicer:

Češko (češki del dežele)	54	mlekarn	
Češko (nemški del dež.)	20	»	
Bukovina	20	»	
Galicija	55	»	
Koroško	5	»	(Slovinci 4)
Kranjsko	56	»	14 sirarn
Primorsko	32	»	27 sirarn
Moravsko (češki del dež.)	96	»	
Moravsko (nem. del dež.)	22	»	
Nižje Avstrijsko	312	»	
Gornje Avstrijsko	11	»	
Šlezija	15	»	
Štajarsko	11	»	(Slovinci 4)
Tirolsko	580	»	322 sirarn
Predarlško	131	»	388 »

Razven teh združnih mlekarn pa je bilo v Avstriji l. 1905 še 334 zasebnih mlekarn, ponajveč last graščakov.

Največja avstrijska združna mlekarna je «Dunajska mlekarna» na Dunaju, v katero so oddali združniki leta 1905 okrog 19 milijonov

litrov mleka. Liter mleka je plačevala udom z 18 v. Ta mlekarne kakor tudi «Nižjeavstrijska mlekarne» na Dunaju, drugo združeno podjetje v Avstriji, sta si postavili nalogo zbirati vso mleko cele nižjeavstrijske dežele, isto tako pripraviti, da zadostuje vsem zdravstvenim zadevam in na ta način preskrbovati Dunaj z zdravim mlekom. «Nižjeavstrijska mlekarne» je centrala okrog 80 mlekarn na deželi, katere mleko zbirajo in na Dunaj pošiljajo.

Če se ozremo v slovenske dežele, vidimo, da se mlekarne od leta do leta pomnožujejo in vedno boljše uspevajo na Kranjskem in Primorskem, vidimo pa tudi, kako malo se je doslej storilo na Spodnjem Štajarskem in Koroškem za povzdigo mlekarstva in koliko tisočakov in tisočakov gre kmetom na Spodnjem Štajarskem in Koroškem v zgubo, ker izvzemši kraje v bližini mest, za mleko in mlečne izdelke nič ali pa veliko premalo izkupijo.

Mlekarne na Kranjskem so srednje velikosti, večina istih dobiva nad 100.000 l mleka na leto (okrog 400 l na dan). Največja je mlekarne v Logatcu, ki dobiva na leto nad 1.200.000 l mleka (4000 l na dan). Pretežna večina mlekarn plačuje za liter mleka po 10 v. Mnogo mlekarn razpošilja sveže mleko, in ker so s tem prihranjeni stroški plačujejo dotične mlekarne 12, 13, da celo 13,5 v za liter mleka. Večina mlekarn se peča z izdelovanjem surovega masla, sirarne pa z izdelovanjem sira.

Mlekarne in sirarne na Goriškem so majhne in imajo izvzemši mlekarne v Cerknem, katero goni par, ročni obrat. V vseh sirarnah in v večini mlekarn se izdeluje sir, surovo maslo le v majhni množini. Povprečno se plačuje 10 v za liter mleka.

In kako žalosten je pogled na Spodnje Štajarsko! Na Spodnjem Štajarskem obstojajo, če priračunamo mlekarne v Hočah, ki je v rokah nasprotnikov, cele štiri mlekarne in sicer v Hočah, na Cvenu pri Ljutomeru, v Središču in v Št. Ilju pri Velenju. Živiljensko silo ima le mlekarne v Hočah, ki dobiva na leto nad 500.000 l mleka (približno 1600 l na dan) ter prodaja večino mleka v Mariboru in le v majhni meri izdeluje surovo maslo; za liter mleka plačuje 16 v. Mlekarne Cvenu pri Ljutomeru dobiva 40.625 l mleka na leto (približno 120 l na dan), mlekarne v Središču 38.957 l mleka na leto (približno 110 l na dan) in mlekarne v Št. Ilju pri Velenju 27.901 l mleka na leto (približno 90 l na dan). Te tri mlekarne plačujejo po 8 v za liter mleka in dajejo vso posneto mleko nazaj. Čeravno ležijo te mlekarne v krajih, kjer se prebivalci pečajo v veliki meri z živinorejo, vendar

ne napredujejo, ampak celo, izvzemši mlekarne v Št. Ilju, ki izkazuje majhen napredek, nazadujejo. Mlekarne pač le morejo prospevati in pokriti stroške, če razpolagajo vsaj s 300—400 l mleka na dan; take mlekarne tudi lažje dobijo odjemalce za svoje izdelke, ker imajo večjo dnevno množino izdelkov na razpolago. Več mlekarn, kakor pri Malinedelji, Sv. Trojici v Slov. gorah, Št. Juriju ob Taboru itd. je prenehalo, ker se niso uvaževali naznančeni pogoji.

Tudi na Koroškem ne izgleda nič boljše kakor na Štajarskem. Na Koroškem obstoje štiri mlekarne, izmed katerih je obstoj mogoč mlekarnam v Bistrici ob Zili in v Podgorjah, ostali dve mlekarne imata neznamenit promet in delujeta le 3 oziroma 4 mesece. Mlekarne v Bistrici ob Zili dobiva nad 200.000 l mleka na leto (okrog 600 l na dan), izdeluje sir in v manjši meri surovo maslo ter plačuje 12 v za liter mleka. Mlekarne v Podgorjah razpolaga z nad 80.000 l mleka na leto (približno 250 l na dan), razpošilja sveže mleko in izdeluje le malo surovega masla ter plačuje celo 15,5 v za liter mleka. Kakor je znano, deluje po zgradnji Karavanške železnice spet mlekarne v Št. Jakobu v Rožni dolini, ki je pred gradnjo železnice dobivala 600 l mleka na dan; uradna statistika pa ne navaja te mlekarne in radi tega ni mogoče navesti natančnih podatkov.

Mlekarne spadajo med one vrste zadrug, katere obstoje po celem svetu in tudi, če se uvažujejo vsi predpogoji, izvrstno uspevajo. Tudi na Spodnjem Štajarskem in Koroškem bo treba pripravljati tla za ustanovitev mlekarn. Poklicani krogi naj se zavzamejo za te zadruge, naj ljudstvo poučujejo o namenu in neprecenljivi koristi mlekarn in če pridobe kmetovalce kakega okraja za ustanovitev, naj si zasigurajo, predno prično s stavbo oziroma z dobavo potrebnih strojev, gotovo redno množino mleka, ki naj znaša vsaj 300—400 l na dan. Mlekarne so dandanes, ko dohodki kmetov vedno padajo, neprecenljive vrednosti, ker odpirajo kmetu vir novih, stalnih dohodkov. Radi tega tudi država v veliki meri pospešuje mlekarne zlasti s tem, da prispeva precejšnje vsote za nakup strojev.

Zatorej na delo!

Postanek in razvoj kmetijstva in kmetskega stanu.

Priznana stvar je, da je kmetski stan najpotrebnejši stan države, da je najbolj zanesljiv in pokoren.

Vprašati pa moramo, ali ima kmetijski stan tisto veljavo in ugled, katerega bi moral imeti z ozirom na važnost, zanesljivost, pokornost itd. ter z ozirom na denarni in krvni davek? Odgovor je prav lahek, da ne. In če iščemo temu vzrok, pridemo do zaključka, da nima primerne uglede, ker istega sam ne zahteva. Kako bi pa zahteval boljši ugled, če se zanj niso ustanovljale šole če se ni skrbelo njemu za izobrazbo in če se je puščal nalašč v duševni nevednosti in pa v gospodarskem propadu.

Naj nam bode dovoljeno, da se ozremo prav na kratko na postanek kmetijstva in kmetijskega stanu.

Ko se je pričelo življenje na naši zemlji, bilo je ono povsem drugače. V onih časih — pred tisočletji — ni bila zemlja obljudena in naši predniki so bili bolj divje narave. Takrat še ni bilo kmeta poljedelca, temveč gospodoval je zemlji človek lovec. V onih časih bilo je dovolj divjačine, katera se je na lahek način pridobila človeku v živež.

Počasi se je človeški rod pomnožil, treba je bilo več hrane, pa tudi več prostora. Tedaj divjačina ni več zadostovala, človek si je ukrotil domačo živino in s tem je postal pastir. A pričelo je primanjkovati sveta, vzdignili so se celi rodovi s svojimi čredami in šli iskat rodovitnih in pripravnih krajev. V oni dobi razširil se je človeški rod na vse strani.

Kmalu ni več zadostovalo meso bodisi divjačine ali ukročenih živali človeku. Iskal je nadomestila mesu ali bolje rečeno: živeža, ki bi dal človeku tečno hrano. Človek je spoznal različna žita, katera je sejal in zboljševal, nastale so prve kulture polja. Kakor hitro je imel polje, tedaj si je postavil svoj dom, polastil se zemlje in začel je zemlji gospodovati poljedelec, kateri se je stalno naselil in obdeloval zemljo.

Pač pa v časih navadnega, primitivnega poljskega gospodarstva ni bilo občevanje tako, kot dandanes. Takrat ni bilo cest, železnic, brzojavov, ne strojev, ne denarja itd., sploh ničesar. Če je zemlja bolje rodila, spravili so odvečni pridelek, da ga porabijo takrat, ko bode slabša letina. V denar se ni moglo spraviti, ker je bilo takčasno gospodarstvo naturalno t. j. takrat se ni žito prodajalo, pač pa so si ljudje pridelke zamenjavali. Ta je dal toliko in toliko žita, oni v odkupnino živino, ovce, konja ali kako orodje itd. V onih časih odcepil se je od kmetijskega stanu rokodelski stan. Izdelovati so pričeli obleko, kajti v začetku se je človek pokrival z živalsko kožo; izdelovati so pričeli orodje itd., seveda od začetka iz lesa in kolikor višje je stopal človek v omiko, tembolj je upotrebljal in spoznaval kovine.

Časi naturalnega gospodarstva t. j. takega da so si ljudje med seboj pridelke in izdelke zamenjavali so trajali precej dolgo, lahko rečemo, dokler ni prišel denar v promet in popolno veljavo. Ko se je razširil denar, tedaj so pričeli ljudje med seboj trgovati za pridelke in izdelke, plačevati so pričeli z denarjem in odcepil se je zopet nov stan od tedanje človeške družbe — namreč trgovec.

Vendar se trgovina ni mogla razviti, ker ni bilo dobrih cest, pa tudi varnosti ne pred roparji in tako sodrgo, ki se ji ni ljubilo delati. Takrat je nastopila večkrat lakota, ker ni bilo železnic, brzojavov in sploh prometnih sredstev, katere imamo dandanes. Ob času slabe letine bilo je ono preostalo žito kmalu porabljeno, od daleč se istega ni zamoglo dobiti in bila je grozna draginja kruha, posebno še, ker niso poznali krompirja. Od tod tako visoke cene za žito, kruh, kar se še sedaj večkrat sliši. Takrat je dalo žito glavni dohodek kmetu, ker stroškov ni imel skoro nikakih; gnojil ni veliko ali nič, dalavci ga tudi niso nič stali.

A preidimo na kmečki tedanji stan; isti ni bil svoboden, ampak je bil podložen plemeniti gospodi, samostanom itd. Svoboda je deloma zasijala kmetu, ko je začelo ljudstvo tērjati človeških pravic za nižje stanove, po nekodi poprej, drugodi pozneje. Mi smo bili deležni svobode pred dobrimi 50 leti.

V časih podložništva in tlačanstva je moral dajati kmet desetino od pridelkov in hoditi na tlako. Ko bi moral spravljati svoj skromni pridelek, je moral delo na svojem, takorekoč v najem mu prepuščenem polju, na poznejši čas odložiti, čeravno mu je žito prezorelo ter je moral iti delat grajščaku, kadar se je tem zljubilo; s tem je imel veliko škodo. Pomagalo pa ni nič.

Tako vidimo, da je imelo žito prav visoko ceno toliko časa, dokler ni bilo železnic in dobro urejenih parnikov za plovbo, s pomočjo katerih se je žito prepeljavalo hitro iz onih rodovitnih krajev, kjer je bilo treba malo truda s poljem in kjer ni potreba skoro nič gnojenja, a kljub temu pa vendar jako bogato rodi. Ti kraji so n. pr. Ogrsko, posebno Banat, Rusija in celo iz daljne Amerike se uvaža žito k nam ceneje, kakor ga moremo mi pridelovati. S tistim trenutkom, ko se ni več izplačevalo pridelovanje žita v toliki meri, da bi se prodajalo, bilo je treba misliti na to, da se poljsko gospodarstvo naših krajev premeni iz žitnega v travniško gospodarstvo. To tembolj, ker se drugi pridelki s skupnim, združenim, kmetiskim nastopom prav lahko in dobro v denar spravijo na podlagi vzajemnosti in posluhujoč se združništva. Dobe se še med starimi slovenskimi gospodarji moške, ki so gospodarili

v onih časih, ko je peljal voz žita na trg in prejel lepe novce. Pa danes? Če gre gospodar, ki proda voz žita v davkarijo, mu zmanjka skoro za davke tako, da za druge potrebe nič ne ostane.

Rekli smo, da je padla cena žitu in se jelo ono uvaževati iz tujine, vsled tega je bilo treba misliti na preureditev kmetijskega gospodarstva tako, da je prikladno časovnim razmeram. Ta preureditev je mogoča pa v tem, da se prideluje na kmečkih posestvih le toliko žita, kar se ga potrebuje doma v gospodarstvu za ljudi, živino in seme. Njive, ki preostajajo, je pa obdelovati tako, da se dobro razgnoje in pripravijo, potem se zasejejo z deteljo ali mešanico trav, bodisi za dvo, tro ali večletno porabo. S tem, če pridelamo več krme, redimo lahko več živine, posebno krav; mleko se skoro povsod oddaja v združne mlekarne, kjer pa teh še ni, pa bi jim bil dober napredek osiguran, se naj ustanove. Tam se dobe koncem vsakega meseca lepi novci in kar je glavno, ako se gospodar količkaj pobriga, ima stalne mesečne dohodke kot n. pr. uradnik skozi celo leto. V poštev pridejo delavske razmere! Pred 50 leti so se delavci na kmetih še lahko in silno po ceni dobili, izplačevalo se jim je v blagu. Dandanes se delavske moči ali ne dobe, ali pa le za drag denar, ker sili vse v mesta, tovarne, ali se pa seli v tujino — Ameriko itd. In zakaj? Poljedelskim delavcem ni preskrbljeno za slučaj starosti in onemoglosti; želi si tudi vsakdo udobnejšega življenja in brezskrbne starosti. Zgodi se prerado, kar lahko vedno opazujemo, da dokler je človek mlad, živi lahko-miselno; ko pa pride kaka nesreča ali se postara in ni več za delo kaj pa potem? Pride na glavo občini t. j. kmetom, kjer prej ni hotel delati, sedaj pa je treba tem občinam skrbeti zanj. Brez delavcev se pri kmetiji nič ne opravi, zato je skrbeti, da se ohranijo doma z starostnim zavarovanjem in pa razmišljevati tudi o drugih odpomočkih, kako kmetovalcu pomagati do boljšega blagostanja!!

Kje je nastavljeni navor za povzdigo kmetijstva?

(Nadaljevanje.)

Gospodar zamore več dušca na svojem posestvu v promet spraviti, čim gnoji travnike ali detelje itd. z fosfati in kalijem. Detelja kakor metuljnice sploh vežejo in podjarmijo mu mnogo več zračnega dušca, ki mu prišedši v živinski gnoj potem na posestvu naprej kolobari.

Na 1 ha travnika, katerega gnojimo le z fosfati in kalijem pridelujemo n. pr. po 50 q suhe krme. V tej je po 77 kg dušca, ki je večinoma

iz zraka sprejet. Lucerne, katero tudi le z fosfati in kalijem gnojimo, nakosimo na 1 ha n. pr. 90 q suhe krme; v tej imamo celo čez 200 kg dušca tudi pridobljenega iz zraka.

Razun bakterij v gomoljcih metuljnic so še druge, ki žive od organskih snovi, od humusa v zemlji si pridno prilasčajo zračni dušec. V zraku nastajajoč amonijak oziroma soliterna kislina prideta tudi z padavinami na zemljo množično dušec v nji.

Dovolj dokazov imamo po naših krajih, da so naši travniki le mali del tistega dohodka dajali, katerega zamorejo dati in da se njih gnojenje zlasti z umetnimi gnojili zelo izplača. Zopet ima kmetovalec lepo priliko denar tu s 100 in več odstotki obrniti. Pa tudi na polju bi se pridelki na podlagi poskusov v malem dali s pametno porabo pomožnih gnojil, enkrat fosfatov, enkrat čilisolitra itd. sila zvišati.

To velja tudi glede drugih kultur. V nabavljanju takih gnojil imajo toraj gospodarske zadruge kaj hvaležno polje; one zamorejo s tem svojim udom do dobičkov pomoči, kakoršne poznajo do sedaj k večjemu le apotekarji, obresti o kakoršnih se največjemu oderuhu niti ne sanja.

Mnogo je pri nas zemljišč, ki so od narave neugodna, slabo produktivna vsled preobile vlage. Tu je melioracija neobhodno potrebna in sicer drenaža. V tej melioraciji samo po sebi premokrih zemljišč imajo posestniki sredstvo, da svoje pridelke za 30 do 100 in več odstotkov, tem primerno vrednost zemljišč, narodno premoženje zvišajo.

Ker nimamo podatkov v številkah iz naših krajev naj navedemo par slučajev iz inozemstva.

V Friessheimu na Nemškem je zadruga izvršila drenažo na 107'17 ha obsežnem zemljišču za okoli 15.905 Mk. Najvišji stroški prišli so za 1 ha na 325 Mk. Polovica tega zemljišča so bili vinogradi. Vspeh v vinogradih: povprečni letni dohodek v vinogradih zvišal se je za 600 K, cena zemljišč se je zvišala desetkratno od 800 na 8000 Mk na ha. Kapital za to melioracijo dobila je zadruga iz deželne rentne blagajne za 4% obresti in 1% amortizacije. Na leto obremenjuje ta melioracija 1 ha zemljišča le s 5⁰/₁₀₀ ali če še za postranske izdatke računamo po 1% torej s 6⁰/₁₀₀ največ od 325 Mk je 19'50 Mk na leto. Tem nasproti stoje prej navedeni ogromni dobički. Vpoštevati je pa, da se to breme z amortizacijo tudi še vedno znižuje.

Na posestvu: Kerschitten v vzhodni Pruski dreniralo se je veleposestvo obsegajoče 280 ha. Drenaža je stala vsega skupaj 33.882 Mk na ha toraj 120'64 Mk.

Pri sicer enakih razmerah se je pridelalo v desetletju

pred drenažo povprečne vrednosti 29.508 Mk
po drenaži » » 43.485 »

Vrednost pridelka poskočila je toraj za 13.976 Mk in to za izdanih 33.892 Mk, ki, rečimo po 6⁰/₀ obremenjujejo posestvo na leto leto le z 2.032'92 Mk. Enakih primer iz Nemčije, kjer so drenaže že mnogo bolj vspele nego pri nas navedem lahko še premnogo. V naših krajih nimamo še povoljnih podatkov v številkah pač pa vsakdo, ki je na svojem prej slabem zemljišču vrednost izvršene drenaže v zadnjih letih primerno spoznal, trdi, da se mu v 2—3 letih obilo poplača. Za koliko milijonov bi se zamogla toraj vrednost Južne Štajarske na ta način zvišati? Naj bi vsi rodoljubi, vsi za narodno gospodarstvo vneti možje kar najbolj delovali na to, da se tudi v tem smislu osnujejo povsod koder treba primerne take zadruga. Na Štajarskem je to tem lažje, ker ima dežela v ta namen že precejšno število kulturnih inženirjev in ker v ta namen dežela z državo vred prispeva za 60⁰/₀ stroškov, tako, da posameznika le majhni stroški obremenijo.

Zadruga vinogradnikov našle bi vedno polno hvaležnega dela tudi po zvršitvi temeljnega dela z nabavo raznih potrebščin, znabiti s skupnim nadzorovanjem obdelovanja, prodaje vina itd. itd.

Naloga zadrug je pa tudi še, druge naravne neugodnosti regulirati. Jako umestne bi bile zadruge n. pr. za skupno nasajanje vinogradov. Važne bi bile n. pr. posebno tam, kjer imajo posamezni posestniki skupaj ležeče, ožje kose vinogradov. Uredba za odpeljevanje vode, pota za dovažanje, cisterne za vodo in kar je drugih takih naredb, katere si sicer le večji posestniki v svojo veliko korist privoščijo, bi se najlažje in najbolje ali edino le zadrugnim potom dale primerno pripraviti.

Te vrste zadrug zaslužile bi gotovo veliko pozornost malih vinogradnikov ter bi marsikatero napake, katere posamezni sedaj delajo, s katerimi produktivnosti in glasu domačih krajev škodujejo, odpravile. Za to vrsto zadrug naj bi se baš sedaj vplivne osebe posameznih krajev zelo zanimale in kazalo bi, da se v tej smeri čim prej tem bolje kaj pozitivnega določi. Marsikatera naravna neugodnost se da posebno s skupnim zadrugnim delom v veliko korist z velikim dobičkom doseči.

Proti neugodnim vremenskim vplivom se ima kmetovalec še najbolj boriti, proti tem ima še najmanj uspešnih sredstev. So mu pač premočne sile, proti katerim se tudi združena človeška moč koč pritlikava, premalenkostna pokaže. Vendar tudi tu ni rok križem držati. Marsikatera škoda po kakršnibodji uimi se da z umnim postopanjem

še precej popraviti. Krepke, dobro rejene rastline in živali trpe vsled neugodnih vplivov že same po sebi mnogo manj nego slabotne, izstradane, dobiček od njih je tudi po uimih višji nego od slabih. Da se pa posamezni obvaruje preobčutljive zgube, ki bi ga znala uničiti, mora se mu pa skupno pomoči. Kar se danes temu zgodi, se lahko jutri drugemu; tako pride eden za drugim lahko na rob propada. Čim pa vsi posameznika varujejo, ostane celokupnost vedno enako trdna. V to so potrebne zlasti zavarovalnice proti vsem elementarnim nezgodam. One ne zamorejo sicer varovati narodovo premoženje pred vsakojanimi izgubami, ohranijo pa čvrste člane narodu, kateri nastalo škodo z neomejeno produktivnostjo kmalu pokrijejo. Zavarovati se ni samo proti požaru, temveč tudi proti toči, živinskim izgubam itd.

Vzajemnost v te namene mogoča je seveda le na širši podlagi v posebno obširnem okolišu. Čim večji okoliš tem manj relativno zadene prizadeta škoda posameznika. To torej ne spada več v področje krajevnih zadrug, je bolj stvar administrativnih oblasti.

Posebno je pa tudi gledati, da se ugodne krajevne razmere posebno izkoriščajo. Posebno ugodno podnebje za sadjarstvo, za vinorejo omogoči pridelovanje, kakoršnemu se ni bati preveč tekmovalja od zunaj. Dobra kakovost je najboljše orožje proti tekmovalju V naravi tiči dosedaj premnogo sedaj latentnih gospodarskih sil, zakladov, kateri naj bi se dvigali. Smotri tu navedeni zde se menda nedosegljivi. Volja in pospeševanje od raznih strani zna to nam učiniti, kar je učinila po drugih državah, čijih kmetijsko gospodarski napredek občudujemo, roke križem držeč, kakor bi občudovali kako posebno nedosegljivo prikazen. Z odločnostjo si moramo zgraditi most do istega cilja, začeti moramo pa pri temelju, in če nam most, ko smo sredi njega, pade vkup ter nas podsuje. Mnogokateri začetek zadene taka usoda. Dela se le prevečkrat s ciljem pred očmi, brez uvaževanja vseh pogojev in vpoštovanja pravega pota. Ta nesrečna ksenomanija, ki le slepo oponaša, ki občuduje vse tuje, a se ne zaveda domačih moči, ki stremi brez ozira na pot in okolščine za fantomi, strmo glavi mnogo več podjetij nego jih povzdigne. Temeljnost v stvarnem oziru tvori dasiravno nekoliko bolj dolgočasna, pa vendar sigurna pota. Kdor želi za gmoten blagor svojega bližnjega kaj storiti, naj se drži le teh.

Črnogledi, vsako mogočnost napredka zanikajoči naj pa zlezejo iz svojega zaduhlega kotička naj se ozrejo nekoliko po domači deželi nekoliko po inozemstvu, kjer veje svežeji go-

spodarski duh, koder je več eneržije in prožnosti. Uvideti bi morali, da z naravnimi pogoji, z delavnimi močmi take kakovosti kakoršne so pri nas, je mogoče vse doseči, čim vlada vse pravi duh, razum, čim je dovolj tehnične izobrazbe in čim poživi vse nervus rerum — denar.

(Nadaljevanje sledi.)

Smrt zajcem!

Zadnja grozna zima je posebno hudo pritisnala tudi na zajce. Niti stari ljudje se ne vedo spomniti, da bi bila uhata grdoba povzročila na sadnem drevju kedaj toliko škode, kakor pretečeno zimo. Zato je pa tudi marsikateri skrben sadjar, ki je leta in leta z velikim trudom in z mnogimi troški zasajal in izpopolnjeval svoje sadovnjake, razljuten zakrmilil, da naj vzame zlodej vse zajce, ker je videl, da mu je ta dolgopeta, potepuška druhal docela uničila mlade nasade, ki so bili njegovo veselje, njegov ponos. Ako se pomisli, da zajec to zimo ni uničil samo le tistih mladih dreves, ki so bila vsajena še-le pred kratkim in so imela torej še mehko, sočevo skorjo, ampak, da je docela obglodal tudi taka drevesa, ki so že rasla deset do dvajset let ter tudi že lepo rodila, in da grdobe niso oškrtale le tuintam kakšnega drevesa, ampak kar od kraja cele nasade, tedaj je pač jasno, da je napravil zajec v pretečeni zimi ogromno škodo. Drevesce, ki je vspešno raslo že nekaj let ter že prične roditi, je vendar že vredno dvajset do trideset kron. Jasno je tedaj, da ima že mali posestnik, kateremu je bilo obglodanih recimo samo dvajset takih drevesc, mimo tega, da mu je bilo hkrati vničeno njegovo veselje, dokaj veliko škodo.

Veliko večjo škodo pa imajo lastniki obširnejih mladih nasadov, ker so jim zajci take nasade uničili tako docela, da so drevesca že sedaj popolnoma suha. Za take posestnike je zajčja škoda enako huda, oziroma še hujša šiba, kakor če bi jim stolkla toča pridelke na polju. Zadnja leta sem se je opazovalo tudi med kmečkim prebivalstvom naše lepe štajarske dežele veselo zanimanje za sadjarstvo. Naši posestniki niso štedili niti z denarjem, niti s trudom ter so posadili v najnovejšem času zares že ogromno število sadnih dreves. Čeprav imamo v deželi precej velikih drevesnic, ki oddajajo leto za letom tisoče in tisoče ceplencev ter so posebno naše deželne drevesnice oddale že velikanske množine drevesc, je vendar bilo še tega blaga vse premalo. Iz daljnih, tujih krajev so se morala večkrat naročevati sadna drevesca in zloglasni kranjski drevesni krošnjarji, nad katerimi se je še-le pred kratkem v

našem listu nekdo čisto opravičeno razkoračil, so imeli pri nas na Spodnjem Štajarskem vkljub svoji malovredni robi prav dobro kupčijo. — Vsak, ki je imel le količkaj ugodne zemlje, je hitel, posaditi drevesc, kolikor se je največ dalo. Ni čuda tedaj, da so dobile naše vasi, naši kmečki domovi zavoljo obilnih novih nasadov čisto drugo, mnogo prijazneje lice. Upati je bilo, da se bode posebno našim kmetiskim sadjarjem ob obilnem pridelku najboljšega sadja odprl nov vir do blagostanja. Toda sadjarji obračamo, zajec — bés ga naj lopi — pa obrne. — Letošnjo zimo je ta nesrečna svojat, ki je naši gospodi toli k srcu prirasla, napravila gotovo nad milijon kron škode samo-le v naši štajarski deželi.

Navadili smo se, da smo že nekaj let sem mazali v jeseni mlada sadna drevesca z zmesjo iz apna, krvi, kravjeka, žolča in ilovice. Takšno zavarovanje je ceneje in mnogo hitreje, kakor ovijanje s slamo. No, kjer se je ta zmes dobro in skrbno napravila in tudi ob takem času namazala na drevesna debela, da se je ondi dovolj prisušila, tam je pomagala tudi v letošnji hudi zimi, ker tako namazanih drevesc se zajec tudi sedaj ni lotil. — Ali če so se drevesca mazala samo le bolj površno, morda le kar z zmesjo iz apna, ilovice in kravjeka, kar je ob drugih sicer milejih zimah navadno pomagalo, tam je letos šlo vse pod zajčji zob. Huda zima in glad sta mrcino prisilila, da se je lotila celo tako okovarjenih drevesc.

Če človek pregleduje zajčjo škodo v zadnej zimi in posebno še, če pomisli, kako ogromno je narasla ta škoda v celej deželi, mu pač ne more v glavo, kako je to vendar mogoče, da se v sedajnem prosvetljenem času, ko se vendar vsepovsodi stremi za povzdigo poljedelstva in posebej še sadjarstva, ko se pri vsaki priliki, bodisi v časnikih, bodisi na javnih shodih, posebej kadar se bližajo kake volitve, na vsa usta vpije, da je treba pomagati «vbogemu kmetu», zamore vzdržavati taka čudna, naravnost srednjeveška in kmetijstvu tako kvarljiva naprava, kakor je varstvo zajcev. Če stopi sosed zoper mojo voljo na moje zemljišče, če zaide njegova krava na moj zelnik ali njegova kokoš v moj vrt, lahko mu navesim na vrat pravdo, ki ga bode pač temeljito poučila, da mora respektirati mojo last! Čisto druga pa je, če se prikaže zajec, ki je navadno last kakega imenitnega gospoda, na mojem polju. Bog ne daj, da bi mu pokazal puško, gorje, če bi mu zalučal krepelec pod dolge pete! Gospodje zajci se lahko dobro počutijo: varuje jih zakon, varujejo jih visoki uradniki in oblastniki, katerim se pač ni dobro zameriti. Naj bi te le jeza toliko pograbila, da bi grdobi, ki je pravzaprav vendar-

le naša, občinska last, posvetil s kakim zaruja-velim pihalnikom, da bi mu vpihnili dragoceno življenje. Koj te bode zgrabila roka pravice, tirali te bodo pred sodišče, obsojen bodeš zavoljo tatvine, morda te celo vtaknejo v luknjo, čeprav si samo le branil svojo last, sad svojega truda in svojih troškov zoper požrešno divjad! Nakopal si bodeš toliko sitnosti, da si bodeš drugokrat pač dobro premislil preden da si bodeš upal preganjati zajce. (Nadaljevanje sledi.)

Zimski večeri.

(Nadaljevanje.)

Peti zimski večer.

Jožef. Pozdravljam te kot navdušenega posojilničarja in hočem odgovoriti na tvoje zadnje vprašanje. Če bi poleg velike previdnosti, ki je potrebna pri podeljevanju posojil, vendar nastala kaka izguba, ni potrebno udom iz lastnega žepa pokriti izgube, ampak služi v pokritje izgube rezervni zaklad. Hočem ti navesti vzgled, ki nas uči, kako previdno je treba postopati in se varovati vsake površnosti!

Janez. Primere najrajši poslušam, torej pripoveduj!

Jožef. V sosedni posojilnici je prosil ud za posojilo v znesku 300 kron. Načelstvo ni ugodilo prošnji, ker predlagan porok ni bil dovolj zanesljiv. Na to je prosilec predlagal tasta in njegovo ženo kot poroka. Ker sta ista znana kot pridna in delavna človeka, ki imata nezadolženo srednje posestvo, je bilo načelstvo zadovoljno, zahtevalo pa je, da tast in njegova žena podpišeta dolžno pismo in župan podpise overovi. Žena prosilca podpiše sama svoje stariše in pusti podpise od župana overovati; župan je, nič hudega sluteč, to storil, ne da bi pustil tasta in njegovo ženo v svoji navzočnosti podpisati

Posojilnica je izplačala posojilo. Eno leto pozneje bi se moral prvi obrok posojila vrniti. Nesreča je hotela, da umre v tem času dolžnikova žena, on pa jo na tihem pobriše v Ameriko. Kdo naj sedaj plača posojilo? Na vsak način tast in njegova žena kot poroka. Ob tej priliki je prišla cela goljufija na dan. Tast in njegova žena sta, akoravno nista bila k temu prisiljena, ker nista ničesar vedela o posojilu, plačala prostovoljno polovico posojila nazaj, druga polovica pa se je pokrila iz rezervnega zaklada, kateri je pri omenjeni posojilnici znašal že 1000 kron. Posamezni člani posojilnice niso pri tem trpeli nobene škode!

Janez. Do katere visokosti se zbira rezervni zaklad? Kaj se zgodi z njim če se posojilnica razdruži?

Jožef. Pri naših posojilnicah se ne razdeljuje čisti dobiček kot takoimenovana dividenda oziroma bolj pravilno obresti od deležev med zadruženike, ampak se polovica čistega dobička določi za rezervni zaklad, dokler isti ne znaša tretjine pasiv ali tujega imetja (vsote hranilnih vlog in izposojil). Kadar znaša rezervni zaklad tretjino pasiv, se uporablja bodisi v gospodarske in dobrodelne namene, bodisi v to, da se znižajo obresti za posojila. Druga polovica čistega dobička pa služi vsako leto v gospodarske namene, kakor nakup kmetijskih strojev, prireditve kmetijsko-poučnih tečajev, nakup plemenskih živalij za zboljšanje pasme, prirejanje kmetijskih razstav, podelitev podpor za zidanje cest, šol, za ustanovitev raznih zadrug itd. ter v dobrodelne namene, kakor podelitev štipendij in podpor dijakom, podpiranje narodnih društev, ljudskih knjižnic itd. Ves čisti dobiček je torej namenjen v korist zadruženikov! V rezervni zaklad pa pride tudi pristopnina, ki znaša navadno nekaj kron in se mora pri vstopu v posojilnico plačati.

Če se posojilnica razdruži, služi rezervni zaklad v pokritje zadruženih izgub in dolgov.

Janez. Še nekaj! Pred kratkim sem spet bral v listu «Zadruga» o deležih. Prosim pojasni mi, kaj so deleži?

Jožef. Vsak član posojilnice mora pri vstopu podpisati pristopno izjavo in vplačati gotovo vsoto, po navadi 10 do 20 kron. Ta odločena vsota se imenuje delež, se lahko plača naenkrat ali v mesečnih obrokih, služi kot obratna glavnic posojilnice in se spet izplača članu, če izstopi iz posojilnice.

Janez. Čudim se, da znaš na vsako vprašanje odgovoriti. Pa še eno vprašanje imam: Odkod pa dobivajo posojilnice denar, katerega izposojujejo članom?

Jožef. To vprašanje sem čisto prezrl in sem ti zelo hvaležen, da si me nanj opomnil. Vsak član plača deležnino, katera se mu, kakor sem že prej omenil, pri izstopu iz posojilnice po poprejšnji odpovedi spet izplača; člani, kakor tudi nečlani vlagajo razun tega v posojilnico svoje prihranke ali odvišne denarje (hranilne vloge). Deležnine in hranilne vloge služijo v prvi vrsti za podelitev posojil. V mnogih posojilnicah pa udje želijo posojila v višjem znesku, kakor znašajo deležnine in hranilne vloge, v mnogih posojilnicah spet prekašajo deležnine in hranilne vloge posojila; raditega je potrebno izjednačenje denarja, kateri posel opravlja «Zadružna Zveza v Celju» kot denarna Centrala. Posojilnice, katere imajo več denarja, kakor ga potrebujejo, ga pošljejo «Zadružni Zvezi», katera priskoči na pomoč onim posojilnicam, katerim primanjkuje

denarja; ta posel «Zadružne Zveze» se imenuje izjednačenje denarja.

Janez. Povabim te sedaj, ko sem spet toliko koristnega izvedel, na kupico vina. Trčimo na zdravje posojilničarjev in napredek posojilnic!

Jožef. Na zdravje tudi bodočim posojilničarjem! Dobrodošli v našem krogu!

Učitelj v Trdivasi.

Poučna povest.

(Prosto po nemškem izvirniku za Slovence priredil *.*.)

I.

Jakob Stiskač, trgovec s poljskimi pridelki, lesom, posestvi, živino itd. v Jelševju se je napravljaj na pot. Na glavo je poveznil širokokrajni črn klobuk, v roke vzal debelo gorjačo ter poklical hlapca in mu naročil naj se napravi, da bo gnal ono suho jalovo kravo, ki stoji v hlevu v kotu, ž njim v Trdovas. Nato pokliče ženo iz kuhinje ter ji zabiči: «Ana, če pride kdo, ki bi rad z menoj govoril, zapomni si njegovo ime. Ako želi kdo, da naj počakam radi plačila obresti, mu moraš tožiti, da so slabi časi, da se denar težko dobi in da sem mu itak že mislil odpovedati posojilo. Če pa prinese kdo denar, vzami ga in ne daj nič pismenega, saj tudi ne bo zahteval, ker so še kmetje tukaj zelo neumni.»

«Čemu toliko govoričenja, Jakob, ali sem kedaj drugače ravnala?»

«No, no, Ana, je že prav,» odvrne Stiskač in pogladi tolsto lice svoje boljše polovice.

«Kam si namenjen, Jakob?»

«Grem v Trdovas k Juriju Štoru, da zamenjam jalovo kravo z njegovo brejo.»

«Jurij Štor pač ne bo tako neumen.»

«Boš videla, Ana, da bo. Saj ga imam v pesti in mora tako plesati, kakor jaz žvižgam.»

Po teh besedah gre iz hiše, namigne hlapcu, ki je že čakal z mršavo kravo na cesti, in hajd na pot. Žena je z občudovanjem gledala za njim in polglasno mrmrala pred se: «Jakob pa zna barantati, zna pa zna.»

Vroče je pripekalo poletno solnce, leno sta stopala Stiskač in hlapec s kravo po prašni cesti. Stiskač je venomer zrl v daljavo, kjer se je ob cesti razprostiral prostran gozd.

Po daljši hoji so dospeli v gozd. Stiskač je hitreje stopal, vendar je tu in tam postal. Najbrže je premišljeval o sila važnih rečeh. Krepko je mahal z gorjačo po zraku, slednjič je začel mrmrati, s početka tiho, potem pa vedno glasneje in razločneje:

«120 procentov zaslužiti, 120, to se pravi kupčija. Jakob Stiskač, če bi to tvoj rajni oče doživeli! Jakob, so vedno pravili, ti si predober

za kupčijo, dobrota pa je sirota, — stodvajset procentov —»

«Koliko procentov?» se oglasi za grmom ob gozdnem robu močen moški glas.

Jakob Stiskač se je tako prestrašil, da je obledel. Za grmom v senci košate bukve je zagledal mladega moža v starosti tridesetih let, orjaške postave. Na prvi mah je spoznal, da ima opraviti z izobraženimi, odločnim možem, ki pa je tuj v tem kraju.

«Moj Bog, kako ste me prestrašili! Trepečem kakor šiba na vodi. Moral si bom privoščiti v Trdivasi požirek slivovke.»

Mladi mož je vstal, skočil čez jarek na cesto.

«Vi ste namenjeni v Trdovas? Kako daleč še imamo?»

«Bo še pičle pol ure. Ko se neha gozd, se vidijo hiše v dolini. Vi tudi hočete v Trdovas? Menda ste novi gospod učitelj?»

«Dobro ste pogodili, gospod Jakob Stiskač, sem novi učitelj v Trdivasi.»

«Odkod Vi mene poznate?» sa je začudil trgovec.

«Saj ste se mi predstavili, predno ste me videli, — stodvajset procentov, to se pravi kupčija! Jakob Stiskač, če bi to tvoj rajni oče doživeli!»

Smehljajoč je oponašal učitelj trgovca.

«Vidim, da se radi šalite; kdor ima škodo, mu ni treba skrbeti za sramoto.»

«Gospod Stiskač, pri stodvajset odstotkih pač ne morete govoriti o škodi,» odvrne mirno učitelj. «Skrbite, da Vas ne zasačijo pri tem, sicer Vam bo slaba predla! Pa to je Vaša stvar! — Katero gostilno mi priporočate v Trdivasi?»

«Najboljšo gostilno ima Vinko Senčar, je fina in snažna hiša ter na dobrem glasü pri vseh poštenih in premožnih ljudeh. Smem izvedeti Vaše cenjeno ime?»

«Moje ime je Dragotin Cvetko. — Ta vas v dolini je Trdavas, kajne?»

V dolini med travniki je ležala dolga, prijazna vas. Med sadonosniki so se svetile s škrljem in deloma z opeko krite hiše. Na travnikih so marljivo delali moški in ženske. Tu se je pomikal težko naložen voz v vas, tam spet prazen na travnik.

Neko posebno čustvo je prešinilo mladega učitelja, ko je zagledal svojo novo domovino. Nehote je pospešil svoje korake tako, da ga je Stiskač težko dohajal.

Ko dospejo v vas, se zasliši od potoka glasno vpitje: «Stiskač, Stiskač, Stiskač!» Kopica dečkov se je kopala v potoku in zasmehovala Stiskača, ki je jezno žugal z gorjačo. Nato se je obrnil k učitelju rekoč: «Gospod učitelj, Vi bodele imeli

teško delo v Trdivasi, ker je mladina tako razposajena.»

Smehljajoč vpraša Cvetko: «In stari?»

«So robati kmetje, neotesanci. Idite k Vinku Senčarju! Je fin, pameten mož, ki vas bo seznanil z vsemi razmerami v vasi. — Da ne pozabim: če si hočete preskrbeti kako kravico, spomnite se na Stiskača. Čast mi bo Vam pošteno postreči. Z Bogom, gospod učitelj!»

In krenil jo je na desno proti ponosni, veliki kmečki hiši.

«S tem človekom bi ne imel rad kaj opravka,» si je na tihem mislil učitelj. «Ta se mi zdi pravi kmečki prijatelj najhujše vrste. Radoveden sem, pri kom je stodvajset odstotkov zaslužil ali še misli zaslužiti. Temu oderuhu se bo moralo dobro na prste gledati.»

(Nadaljevanje sledi.)

Zadružne in gospodarske vesti.

Zadruge (posojilnice), katere so učlanjene pri naši «Zadružni Zvezi», uživajo glede plačevanja neposrednih pristojbin in rentnine tiste ugodnosti, katere so bile njim že pripoznane potom naše prednice t. j. društva «Zveza slov. posojilnic», katero društvo je odstopilo z ozirom na revizijski zakon z dne 10. junija 1903 vse svoje pravice «Zadružni Zvezi». To naznanjamo radi tega, če bi bile naše zadruge v tej zadevi vprašane od davčnih oblasti.

Zadruge za prodajo živine. Da se izključi za za kmeta pogubonosno delovanje prekupcev, da se mesta redno preskrbujejo s klavno živino, da se določijo cene, katere odgovarjajo stroškom živinorejcev in da se onemogoči špekulaciji določevanje cen, je potrebno, da se vrši prodaja živine zadružnim putem. Splošna zveza kmet. zadrug na Dunaju je ustanovila v svojem področju poseben oddelek, katerega namen je posredovati prodajo živine. S tem oddelkom lahko stopajo v zvezo vse kmetijske zadruge in vzlasti zadruge za prodajo živine, katere se bodo v najkrajšem času v širni Avstriji ustanovljale. Ta oddelek bo sprva posredoval le prodajo klavne živine, pozneje pa tudi prodajo plemenske živine in živine za domačo rabo. Tudi se bodo pozneje v vseh večjih mestih ustanovile centrale za prodajo živine. Neštevila izvajanja v časnikih pričajo, da je to vprašanje sila pereče za kmečki stan. Zato bo «Zadružna Zveza v Celju» rada storila vse potrebne korake, da odpomore nedostatkom, ki vladajo pri prodaji živine.

Splošna zveza avstrijskih kmetijskih zadrug na Dunaju je sklenila, da se ustanovi v njenem okvirju na Dunaju nekako mesto oz. urad za boljše uporabljanje in razpečevanje živine kot poseben oddelek. Vrhovno vodstvo te naprave bode v rokah posebnega kuratorija, obstoječega iz zastopnikov Splošne Zveze, zadružnih zvez itd., ki se bodo poslovanja pri tej ureditvi udeleževale ozir. se ga posluževale. Neposredno vodstvo pa se poveri ravnateljstvu, ki bode obstalo iz 5 oseb, izvoljenih izmed kuratorija. C. kr. poljedelski ministrstvo bode to napravo gmotno podpiralo. Sprva se bode bavil ta urad le z razpečevanjem in dobrim uvaževanjem klavne živine; kakor hitro pa bodo predpogoji to omogočili, bode urad razširil svoje delovanje tudi na boljšo porabo plemenske in koristne živine. Ta urad ne bode nastopal sam kot kupec ali prodajalec, nego bode isto le posredoval in ne želi delati pri tem nikakega dobička. Kakor hitro bode toraj ta prvi poskus te prve naprave urejen in se bode ista obnesla na Dunaju, se bodo uredili podobni uradi tudi po drugih večjih mestih naše države, kjer se bode pokazala za to potreba in bodo vsi ti posredovalni uradi stopili v ožjo dotiko s tozadevno centralo na Dunaju zaradi jednote postopanja in v svrhu, da se izključi vsaka konkurenca in nepotrebni transportni stroški za živino. Pozdravljamo to hvalevredno namero kar najbolj ter že-

limo, da bi bila ista sposobna s primernim sodelovanjem, h kateremu bode vedno pripravljeni, koristiti v obilni meri tudi našim živinorejcem in kmetovalcem!

Zadružništvo v Nemčiji leta 1905. Glasom uradnih izkazov je bilo 1. januarja 1906 v Nemčiji 24.652 zadrug, ki so imele 3.658.437 zadružnikov. Med temi je bilo 15.108 denarnih zadrug z 2.018.821 zadružniki. V letu 1905 se je v Nemčiji ustanovilo nanovo 695 zadrug, katerim je pristopilo 26.578 zadružnikov; razdružilo se je 85 zadrug s 5362 zadružniki. Prvo mesto med navedenimi zadrugami zavzemajo kmetijske zadruge in med temi zlasti posojilnice, večinoma po Raiffeisenovem sistemu.

Eksportna zadruga za zelenjavo se je ustanovila v Goriški okolici. Pri nas na Slovenskem je to prva zadruga te vrste, medtem ko v drugih krajih, kjer so pogoji za eksportiranje zelenjave ugodni kakor na Goriškem, take zadruge niso nič nenavadnega. Zadruge in njenim zadružnikom najboljše vseh!

Nižjeavstrijska mlekarna na Dunaju. Na Nižje-Avstrijskem obstoji 91 mlekarn, katere so združene v nižje-avstrijsko mlekarno, ki ima svoj sedež na Dunaju. Posamezne mlekarne sprejemajo mleko od svojih udov, isto primerno ohladijo in pošljejo na Dunaj, kjer nižje-avstrijska mlekarna isto večinoma sveže proda; nekatere mlekarne pošljejo tudi surovo maslo. Leta 1906 so poslale vse mlekarne nad 15 milijonov litrov mleka in nad 68.000 kg surovega masla. Za 1 liter mleka plačuje 16-877 h. Mleko je imelo povprečno 3.76% toščobe. Čisti dobiček je znašal nad 114.000 K, kar je gotovo lep dokaz za vztrajno zadružno delo, če pomislimo, da obstoji ta mlada organizacija iz samih majhnih posestnikov.

Splošna zveza kmetijskih zadrug na Dunaju je koncem leta 1906. prekoračila število 5000 članic, kar je veselo znamenje za razvoj zadružništva v Avstriji in razvoj te organizacije, ki še le od l. 1898. obstoji.

Iz posojilniške prakse. Posojilnice zlasti Raiffeisenovke posojujejo kaj po ceni, kakor nobena hranilnica, noben drug denarni zavod in nobena privatna oseba. Toda postopati morajo tudi pri svojem posojevanju na osebni kredit, s katerim naj se skoro izključno pečajo, čez vse varno. Varno pa posojuje n. pr. Raiffeisenovka v slučaju, ki ga tu za vzgled navajamo, ako v tem primerljaju tako postopa: Ud je že dolžan precejšnje svoto, za katero je imel poroke, pa vendar hoče še enako ali tudi večje ali manjše posojilo dobiti in pripelje nove poroke, ki so tako dobri, kakor so prvi bili. Now poroki naj se zdaj še za prvi dolg zavežejo. Ako to storé, kaže, da prosilec ni slab in posojilnica je še bolj zavarovana, ako ona vsled dobljene nove zadolžnice za celi dolg starega dolga ne odveže, marveč novo posojilo k staremu pripíše.

Zadružništvo na Sedmograškem. Najstarejša, popolnoma po Rajfajznovih načelih ustanovljena zadružna zveza v avstrijsko-ogrski državi je zadružna zveza Nemcev na Sedmograškem, kateri so se iz Saksonskega izselili in si ustanovili novo domovino na Sedmograškem. Pred 20 leti, ko so se na Avstrijskem začele ustanovljati prve Raiffeisenovke, se je v Hermannstadt-u že ustanovila zadružna zveza. Ta zadružna zveza je tekom let prepregla vso nemško ozemlje na Sedmograškem z Raiffeisenovkami, katere so ne-le odpravile denarno oduševanje, ki še dandanes bujno cvete v Ogrskih deželah, ampak čuvale nad vsako pedjo lastne zemlje, skrbele, da se nemško ozemlje ni skrčilo ter celo pripomogle, da se je isto razširilo in se madžarski ter rumunski živelj omejil. Koncem leta 1906 je štela zveza 126 Raiffeisenovk. Delovanje Raiffeisenovk znatno pospešuje nemška hranilnica v Hermannstadt-u, ki pokriva skoraj vse zvezine stroške. Zadružna zveza deluje sporazumno s kmetijskim društvom in prirejata obe kmetijski korporaciji na isti dan svoje občne zbornice. Velike zasluge so si pridobile Raiffeisenovke za povzdigo vinarstva s tem, da so iz lastnih sredstev ustanovile trsnice in uzorne vinograde. Namen prvih je dati udom priliko dobiti ceno požlahtnjene trte za nasajevanje po trtni uši opustošenih vinogradov, namen uzornih vinogradov je ljudstvu dati priliko se seznaniti z umnim vinarstvom. Voditelji trsnic in uzornih vinogradov so mladeniči, ki so dovršili viničarski tečaj; vse trsnice in uzorne vinograde pa nadzoruje ter opravlja poleg tega službo potovalnega učitelja za vinarstvo od zveze nastavljen nadzornik. Za

prodajo vina skrbi 1 vinarska zadruga. Za odpravo blagovnega odušstva skrbe konzumna društva, katerih so 22 ustanovili in vsa izvrstno uspevajo. Konzumna društva so si lansko leto ustanovila «zvezno centralo», katera izvršuje nakup vsega blaga za konzumna društva, in ustanavljanje in ureditev konzumnih društev.

Raiffeisenovke nameravajo v novejšem času v svojem področju ustanoviti oddelke za zavarovanje živine in je ena Raiffeisenovka že z lepim uspehom vršila to nalogo.

Zadruge na Sedmograškem so mnogo pripomogle k gospodarskemu napredku ljudstva, so pa tudi skrbele za ojačenje življa od vseh strani od sovražnih narodov obdanih saksonskih Nemcev.

Državna zveza kmet. zadrug v Nemčiji je poslala v mesecu svečanu zadružnega strokovnjaka v Afriko, da prouči v tamošnjih nemških kolonijah razmere in začne s snovanjem zadrug. V Afriki v okraju Giblon že obstoji ena posojilnica, ki je članica državne zveze kmet. zadrug v Nemčiji.

V Indiji razširja zadružništvo angleška vlada, ki je predlansko leto poslala enega uradnika v razne evropske države, da prouči zadružništvo. Isti uradnik vodi sedaj poseben urad za zadružništvo v Indiji. Ker ljudje tamkaj ne znajo pisati, služi mesto podpisa dolžnih pisem in drugih listin odtisek palca desne roke v vosek. Iz poročil posnamemo, da se tudi v Indiji zadružništvo krepko razvija.

Vinogradniki! Varujte svoje vinograde proti mrazu! Letošnja zima je napravila pri nas na trsu mnogo škode. Bati se je pa, da nam pomladanski mraz uniči še to, kar je zdravo ostalo. — Vsakdo ve, kako škoduje vinogradu in sadonosniku pomladanski mraz in znano je, da je mogoče odvrniti to škodo v nekaterih slučajih z izdatnim kajenjem, ako se kadi (kuri) v pravem času splošno in istočasno. Opomniti je pa, da je uspešno samo skupno postopanje. V mariborskih in ptujskih okolici so se vinogradniki že lansko leto združili in osnovali skupno obrambo proti mrazu. V ta namen so prevzeli nekateri posestniki dolžnost, da bodo natančno opazovali, ali preti mraz, ter da v tem slučaju obvestijo svoje sosede s streljanjem. In enako bi se lahko organizirali povsod. Bode-li mraz ali ne, se lahko določa po solnčnem zahodu iz nalašč za to pripravljenih toplomerov. Te prodaja Jožef Jaborka (Dunaj, IV. Freihaus) in stane eden s poštnino vred 6 K 90 v.

Kaže toplomer, da se je prihodnje jutro bati mraza, ustrelj opazovalec ob pol osmih zvečer enkrat, kaže pa, da bode gotovo mraz, ustrelj dvakrat iz strelne, oziroma opazovalne postaje v znamenje, da morejo biti vinogradniki pripravljene za kurjatev, kajenje.

V vsakem slučaju, je-li zvečer čuti eden ali dva strela, je treba biti vinogradnikom pripravljenim za kurjatev, oziroma kajenje. — Ako se je bati mraza, gledajo opazovalci po noči večkrat na toplomer in če kaže taisti eno stopinjo nad ničlo in je videti, da bode živo srebro vedno bolj padalo, ustreljijo trikrat iz strelne postaje.

Trikratni strel je znamenje, da preti mraz in da je takoj potrebno iti kuriti (kaditi).

Za kajenje (kurjatev) potrebne stvari je torej že preje treba imeti pripravljene v kupih pod vinogradom in v grabicah ter na potih v njem. Kuriti je najboljšo stvarmi, ki dajo mnogo vlažnega dima. Take stvari so mokro listje, zeleno vejevje, grmovje, rožje, plevel (drač), gnoj itd. Treba je napraviti velike kupe teh stvari in sicer, čim več, tem bolje. Glavna stvar je, da se močno kaditi.

Kurili (kadili) naj bi vsi, ki imajo vinograde. Ako samo nekateri to storijo, ne pomaga veliko. Tudi sadonosnike lahko na ta način obvarujemo škode. Kaditi je treba, dokler ni solnce vzhšlo. Ako začne med kajenjem močnejše veter pihati ali če se pooblači, naj se ognji zopet ugasnejo, ker se ni treba več bati mraza in da se kurivo prihrani za prihodnjic.

Ako se pooblači nebo, ko se je zvečer enkrat ali dvakrat ustrelilo, ali ako začne potem veter pihati, tudi najbrž ne bo mraza; vendar je paziti ali se po noči ne ustrelj trikrat v znamenje, da je treba začeti kuriti (kaditi) — Ako se ohladi na tri ali več stopinj pod ničlo, kar se pripeti pri nas ob tem času redkokedaj, tudi kajenje ne zabrani, da ne bi zmrznilo v vinogradih. To se omeni zato, da ne bi mislili, da je kajenje sploh zastoj.

Vinogradniki! Združite se toraj in osnujte skupno obrambo proti mrazu, ter ako bode treba, pridno kurite

in kadite. — Trud in stroški za to delo so v primeru morebitne škode neznatni.

Seznam jugoslovanskih zadrug, ki so bile po izidu aprilske številke «Zadruge» pa dosedaj registrirane v zadružnih registrih trgovskih sodišč ozir. na novo ustanovljene:

Cirkovce (Štajarsko, okrož. sod. Celje) Hranilnica in posojilnica v Cirkovcah, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Šmarje pri Jelšah (Štajarsko, okrož. sod. Celje) Živinorejska zadruga v Šmarju pri Jelšah, registrirana zadruga z omejenim poroštvom.

Boštanj (Kranjsko, okrož. sod. Novomesto) Hranilnica in posojilnica v Boštanju, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Dobrinj (Istra, okrož. sod. Rovinj) Mljekarska zadruga v Dobrinju, registrirana zadruga sa omejenim jamstvom.

Sv. Petar u Šumi (Istra, okrož. sod. Rovinj) Seoska blagajna za štednjo i zajmove, registrirana zadruga na neograničeno jamčenje.

Valun (Istra, okrož. sod. Rovinj) Konzumno društvo u Valunu, registrirana zadruga na omejeno jamčenje.

Spodnja Polskava (Štajarsko, okrož. sod. Maribor) Hranilnica in posojilnica v Spodnji Polskavi, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Kršan (Istra, okrož. sod. Rovinj) Kršansko društvo za štednjo i zajmove, registrirana zadruga na neograničeno jamčenje.

Malo Selo (Starigrad na Hvaru, (Dalmacija, okrož. sod. Split) Seoska blagajna za štednjo i zajmove, zadruga vknjižena na neograničeno jamčenje.

Povlja na Braču (Dalmacija, okraj. sod. Split) Prva dalmatinska uljarska zadruga, vknjižena na omejeno jamčenje u Povljima na Braču.

Ponikva (Štajarsko, okrož. sod. Celje) Hranilnica in posojilnica na Ponikvi, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Žetale (Štajarsko, okrož. sod. Celje) Posojilnica za krajne občine Žetale, Ceremošice, Dobrina, Nadole in Kočice, vpisana zadruga z neomejenim poroštvom.

Št. Vid pri Zatičini (Kranjsko, okrož. sod. Novomesto) Mlekarska zadruga v Št. Vidu pri Zatičini, registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Kotmaravas (Koroško, dež. sod. Celovec) Posojilnica v Kotmarivesi za občine Kotmaraves, Bilčovs, Žihpolje in Vešca, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Računske zaključke za leto 1906 smo prejeli dosedaj od naslednjih zadrug in sicer:

Koroško: Glinje, Loče, Podravlje, Prevalje, Slovenji Plajberk, Spodnji Dravograd, Št. Lenart pri 7 stud., Št. Jakob v Rožu, Št. Janž v Rožu, Št. Jurij na Zili, Št. Štefan na Zili, Tinje, Marija Zila, Ziljska Bistrica, Žabnice.

Kranjsko: Bled, Cerklje, Črnomelj, Knežak, Kranj, Krško (Centralna), Krško (Okrajna), Landol, Litija, Ljubljana (Glavna), Ljubljana (Kmetijska), Ljubljana (Spl. kr. dr.), Ljubljana (Učiljska), Loški potok, Metlika, Mirnapeč, Moravče, Novasušica, Prevoje, Radeče, Radomlje, Ribnica, Skaručna, Šodražica, Starigrad (Posojilnica) Starigrad, (Mlekarna), Smartno pri Litiji, Trebnje, Trnovo, Tržič, (Posoj.) Tržič (Lastni dom), Velike Lašče, Vremški Britof, Vrhnika, Zagorje na Pivki, Žužemberk.

Primorsko: Berseč, Čežarji, Dekani, Dolina, Gorica (Ljudska), Gorica (Vinarsko dr.), Kobarid, Komen, Koper, Lovran, Nabrežina (Posoj.), Nabrežina (Obrotno gosp. dr.), Podbrdo, Sežana, Skrilje, Trst (Posoj.), Trst (Trg. obrt.) Trst (Jadran), Vanganel.

Štajarsko: Braslovče, Brežice, Celje (Lastni dom), Celje (Diana), Celje (Rinka), Dobrna, Dol, Fram, Gornja Radgona (Posoj.) Gornja Radgona (Kmet. dr.), Gornjigrad, Gotovlje, Jarenina, Konjice, Kozje, Makole, Maribor (Posoj.) Maribor (Dom), Marija Snežna, Mozirje, Ptuj, Rogatec, Rajhenburg, Slatina, Sv. Benedikt v Slov. gor., Sv. Tomaž pri O., Šmarje, Šmartin na P., Št. Ilj v Slov. gor., Sv. Peter p. Sv. g., Trbovlje, Velenje, Vitanje, Vojnik, Vrnsko, Žusem.

Vse ostale zadruge nujno prosimo, da nam čim prej pošljejo svoje tiskane računske zaključke!

Književnost.

Književno obvestilo. Nekateri cenj. naročniki poprašujejo po knjigi »Slovenski posojilničar; tem in drugim naznanjam, da je tiskarna obljubila, da bode knjiga do Binkošti dotiskana.

V Krškem, 20. aprila 1907. J. Lapajne.

Nova knjiga. — O prvinah in spojinah. Osnovni nauki iz kemije, rudninoznanstva in hrboznanstva. S posebnim ozirom na hranitbo pitomih rastlin spisal Frančišek Štupar, tajniški pristav c. kr. kmetijske družbe kranjske. Ljubljana. Natisnila »Učiteljska tiskarna«. 37 podob. 144 strani.

Knjiga se dobiva v »Učiteljski tiskarni« v Ljubljani, Gradišče št. 4, ter stane v tiskarni 1 K 50 v., po pošti pa 1 K 66 v.

LISTNICA.

G. F. M. v G. Glede rokov za plačevanje rentnega davka in neposrednih pristojbin opozarjamo na tozadevno notico med zadružnimi in gospodarskimi vestmi. Poglejte pa tudi članke in okrožnice v poprejšnjih letnikih Letopisa. Zadružni ppzdrav!

G. J. K. v L. Bilanca je gotova že od meseca februarja. Občni zbor se bode sklical tekom meseca junija, ker bodo do takrat razglasile letni račun gotovo tudi že vse naše zadrage. Pozdrav!

G. F. J. v B. Srčna hvala za poslano; porabili smo, kakor vidite, kar je bilo mogoče. Spomnite se nas zopet kaj!

G. M. L. v C. Na tako polje se ne bomo nikdar podali, nego hočemo ostati dosledno zvesti svojemu programu.

G. A. B. v S. Vsem nezadovoljnejem ne bode mogli nikdar vstreči; tisti, ki se igrajo sedaj tako nepremišljeno, bodo od zapeljanih gotovo še bridke požirali.

G. R. Š. v G. V našem listu ni mesta za take stvari; za to so politični časopisi, katerim dajte snov na razpolago. Veselilo nas bode, če se nam oglasite v kratkem.

„Denarna centrala Zadružne Zveze v Celju“

izkazuje z 29. marcem 1907 naslednji denarni promet in bilanco:

Stanje deležev koncem leta 1906	K	113.790'—
Vplačani deleži	»	1.570'—
Skupaj	K	115.360'—
Izplačani deleži	»	—'—
Stanje deležev	K	115.360'—
Stanje pasivnih tekočih računov		
koncem leta 1906	»	1.530.409'19
Prejeti pasivni tekoči računi	»	896.295'57
Skupaj	K	2.426.704'77
Vzdignjeni pasivni tekoči računi	»	457.436'34
Stanje pasivnih tekočih računov	K	1.969.268'43
Stanje aktivnih tekočih računov		
koncem leta 1906	»	1.626.384'72
Izplačani aktivni tekoči računi	»	705.003'44
Skupaj	K	2.331.388'16
Vrnjeni aktivni tekoči računi	»	539.167'41
Stanje aktivnih tekočih računov	K	1.792.220'75
Gotovina, poštna hranilnica in na-		
ložbe	»	184.105'86
Denarni promet je znašal v marcu:		
prejemki	»	2.797.624'86
izdatki	»	2.774.979'99
Skupni denarni promet toraj v		
aprilu (do 29./4. 1907.)	K	5.572.604'85

Priznано najboljšę

sejalnice vnoviĉ zboljšanega sestava „Agrikola“,

jeklene pluge,
brane, valjarje,

kosilnice za travo, deteljo in žita,

obraĉalnike, stroje za grabljenje sena in žita,

stiskalnice za grozdje in sadje,

hidravliĉne stiskalnice,

stroje za meĉkanje in robkanje grozdja,

☞ mline za sadje, skropilnice ☞

☞ za trte in druge rastline, ☞

stroje za sušenje sadja in soĉivja,

vrtilne pumpe za gnojnico,

izdeluje in razpošilja v najnovejših, odlikovanih sestavih

Ustanov. 1872.

PH. MAYFARTH & Co.,

1050 delavcev.

tvornice kmetijskih strojev, livarne in parne fužine **DUNAJ 2/I, Taborstrasse št. 71.**

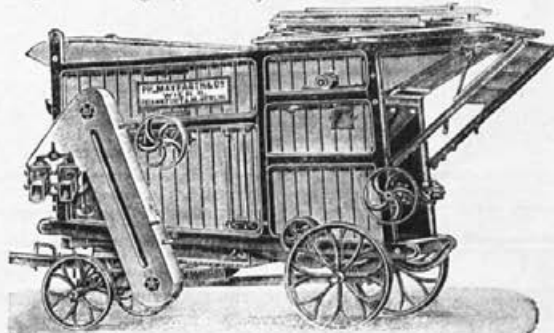
Odlikovvan z nad 500 zlatimi, srebrnimi kolajnami i. t. d.

Obširni ceniki s podobami brezplaĉno.

Zastopniki in preprodajalci se išĉejo.

mlatilnice

s patentovanimi teĉaji, prirejenimi za kolobarno mazanje (Rollen-Ringschmierlager), roĉne, na vitel in motorne,

vitlje za vprežno živino,

stroje za snaženje žita, trijerje, stroje za robkanje koruze,

stroje za rezanico s patentovanimi teĉaji, prirejenimi za kolobarno mazanje, da jih je moŹno goniti povsem lagotno.

stroje za parjenje krme, peĉi za štedilne kotle in vse druge kmetijske stroje

Zvezna tiskarna v Celju ▲ Schillerjeva cesta št. 3

izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela od navadne do najmodernejše oblike. Ker je bogato založena z najnovejšimi okraski ter opremljena z motornim, oziroma električnim obratom, lahko izvršuje največja dela v kratkem času okusno, točno in ceno.

VSE PO KONKURENČNIH CENAH!

ZVEZNA TRGOVINA, Celje, Rotovška ul. 2

priporoča sl. posojilnicam, hranilnicam in zadrugam založne tiskovine po znižanih cenah:

	100 pol oziroma komadov	K		100 pol oziroma komadov	K
Obrazec A. Blagajniški dnevnik		kolek 5'—	Opravitni zapisnik		5'—
B. Konto za posojila		7'20	Menice, slovenske		4'—
C. Konto za hranilne vloge		kolek 7'20	Skadenčna knjiga za menice		5'—
D. Konto za zadrugne deleže		5'—	Konto his		5'—
E. Razdelnik izdatkov		6'40	Zemljejknjižna prošnja		5'—
F. Razdelnik prejemkov		6'40	Rubrum za zemljejknjižne prošnje		4'—
G. Imenik družstvenikov (register)		6'40	Obrazec U. Pristopni list		6'40
H. Denarni listek		1'—	V. Izkaz za rentni davek		4'—
I. Listek vzdignjenih hranilnih vlog		1'—	Fascikelni za dolžna pisma	1 par	—'90
K. Referatna pola za dolžnike		1'20	" pristopne liste	1 "	—'60
L. Poročevalna pola za dolžnike		5'—	" menice	1 "	—'60
M. Opomin ostalih obresti		1'—	Knjiga za naložen denar št. 600 K/70	kolek	2'40
N. Računski listek za posojila		1'—	" izposojila št. 600 K/70	kolek	2'40
O. Konto hranilne vloge		7'—	" inventar št. 600 K/70		2'40
P. Konto deleži in dividenda	za sklepanje računov	7'—	Imenik (index) vlagateljev 195/548		1'20
R. Konto posojila		7'—	" zadrugnikov in dolžnikov 195/548		1'20
S. Izkaz o neposrednih pristojbinah		4'—	Zapisnik za sklepe načelstva 400 K/100		2'70
T. Računski zaključek		7'—	" obnega zbora 400 K/70		2'30
Dolžno pismo		6'—	Ovitki za obrazce O., P., R., po 100 pol po		6'—
Navodilo kako sestavljati letne račune		komad — 30			

VEZANJE VSEH KNJIG SE PRESKRBI V LASTNI KNJIGOVEZNICI SOLIDNO IN CENO.

Zvezna knjigoveznica, Celje

Schillerjeva cesta šte. 3

se priporoča za vsa v svojo stroko spadajoča dela, kakor: vezanje zapisnikov, raznih liturgičnih in drugih knjig, molitvenikov, izdelovanje map, fascikljev itd. Sprejemajo se tudi vsakovrstna galanterijska dela. Izvršuje vse ceno, hitro in solidno.

Družba za uvedbo 'hišnih hranilnih nabiralnikov',

družba z omejeno zavezo.

Telefon št. 4.996.

DUNAJ, I. Seilerg. 4.

Ček. konto poštne
hranil. št. 88.098.

Pridobili smo za Avstrijo izključno prodajalno pravico

„Hišnih hranilnih nabiralnikov“

tvrdke Krištofa Cloeter na Dunaju

in vabimo slavne denarne zavode k naročbi.

Nabiralniki so iz jeklene pločevine prešani in zakovani ter se izdelujejo v dveh vzorcih

Vzorec št. I,

je nabiralnik, ki se nahaja že dalj časa v prometu. Visok je 13 cm, dolg 10 cm, širok 6 cm. Nabiralniki se izdelujejo fino ponikljani. Na zadnji strani nabiralnika se nahaja priprava, ki omogočuje natakiniti posebno lastnikovo visečo ključavnico. —

Cena kosu K 4.—

Vzorec št. II,

z novim, absolutno varnim zaporom. Ta nabiralnik je 13 cm visok, 8 cm dolg in 5 cm širok. Zaradi pripravne oblike in velikosti ga je mogoče lahko v žep vtakniti. Nabiralnik se izdeluje bruniran.

Cena kosu K 4'50.

Pri obeh nabiralnikih se nahaja na zgornji strani špranja, skozi katero je lahko mogoče spustiti petkronski srebrnjak. Vzorec št. II ima razven tega na ožji steni, posebno odprtino za papirnat denar. Na prednji strani je pritrjena tablica, na katero se vtisne ime denarnega zavoda in tekoča številka. Najmanjša dobava znaša 100 kosov, dobavni čas pa krog 60 dni. Cene veljajo za Dunaj proti gotovemu plačilu. Za vtisk napisa je plačati jedenkratno plačilo za vse naročene in naknadno naročene kose v skupnem znesku po 50 v od črke. V svrhu naročila se naj obračajo zadruge na Zadržno Zvezo v Celju, ki vse potrebno oskrbi.

Aktiva.

Balanca

		K	v	K	v
1	Račun inventarja: Stanje pisarniškega inventarja 31. dec. 1906			3.608	46
2	» posojil: Stanje 31. decembra 1906			4.401.171	74
3	» naloženega denarja v raznih denarnih zavodih: Stanje 31. decembra 1906			249.108	72
4	» poštne hranilnice: Stanje 31. decembra 1906			695	65
5	» tekoči: Stanje 31. decembra 1906			98.780	45
6	» knjižic in tiskovin: Stanje 31. decembra 1906			3.000	—
7	» pro diversi: Stanje predplačanih ekspenzarjev 31. dec. 1906			1.746	63
	Stanje predplačane zavarovalnine 31. decembra 1906			776	40
	Stanje izdanih varščin 31. decembra 1906			7.316	—
	Stanje izdanih prehodnih zneskov 31. decembra 1906			2.965	67
8	» vrednostnih listin: Stanje 31. decembra 1906			773.840	56
9	» raznih obresti: Stanje 31. decembra 1906:				
	Zaostale in zamudne obresti od posojil			121.553	11
	Nevzdignene in kapitalizovane obresti od v raznih denarnih zavodih naloženega denarja			10.755	33
	Nevzdignene obresti pri poštni hranilnici			33	64
	Nevzdignene in kapitalizovane obresti tekočega računa			11.043	56
	Nerealizovani kuponi vrednostnih listin			15.395	90
10	» splošne rezerve: Stanje splošne rezerve, naložene na lastno vl. knj. št. 2696 dne 31. decembra 1906			12.000	—
11	» hiš in zemljišč:				
	I. Narodni dom v Celju:				
	Stanje vrednosti 31. decembra 1906			492.443	94
	Stanje vrednosti hišnega inventarja 31. decembra 1906			8.720	87
	Zaostala najemnina 31. decembra 1906			437	50
	Predplačana zavarovalnina 31. decembra 1906			26	—
	II. Hiša v Rotovški in Graški ulici v Celju:				
	Stanje vrednosti 31. decembra 1906			83.132	91
	Stanje vrednosti hišnega inventarja 31. decembra 1906			73	64
	Predplačana zavarovalnina 31. decembra 1906			3	—
	III. Hiša v Savinjski ulici v Celju:				
	Stanje vrednosti 31. decembra 1906			19.904	49
	Stanje vrednosti hišnega inventarja 31. decembra 1906			21	54
	Zaostala najemnina 31. decembra 1906			82	30
	IV. Hiša na Ringu, v Graški in Kovaški ulici v Celju:				
	Stanje vrednosti 31. decembra 1906			75.041	74
	Stanje vrednosti hišnega inventarja 31. decembra 1906			14	90
	Zaostala najemnina 31. decembra 1906			65	70
	V. Zemljišča:				
	Stanje vrednosti 31. decembra 1906			23.359	94
	Stanje vrednosti inventarja in živine 31. decembra 1906			4.074	—
12	» blagajne: Gotovina 31. decembra 1906			62.778	14
				6.483.972	43

CELJE, 31. decembra 1906.

Dr. Josip Sernee I. r.,
ravnatelj.Lovro Baš I. r.,
nam. ravnatelj.Fran Lončar I. r.,
tajnik.

za leto 1906.

Pasiva.

		K	v	K	v
1	Račun deležev:				
	Stanje vseh deležev 31. decembra 1906			86.094	—
2	» hranilnih vlog:				
	Stanje 31. decembra 1906	5,795.571	38		
	Kapitalizovane obresti za leto 1906	211.459	29	6,007.030	67
3	» raznih obresti in dividende:				
	Za leto 1907 predplačane obresti			17.003	73
	Nevzdignjene in kapitalizovane obresti od tekočega računa 31. decembra 1906			8.241	56
	Nevzdignjena dividenda 31. decembra 1906			10.443	47
4	» hiš:				
	Stanje predplačane najemnine 31. decembra 1906 . .			239	75
5	» splošne rezerve:				
	Stanje 31. decembra 1906			12.000	—
6	» posebne rezerve:				
	Stanje 31. decembra 1906			320.226	91
7	» izgube in dobička:				
	Čisti dobiček leta 1906			22.692	34
				6,483.972	43

Ta računski sklep z glavnimi in pomožnimi knjigami primerjali in v redu našli:

ZA NADZORSTVO:

Fran Ogradi l. r.

Dragotin Hribar l. r.

Dr. Janko Sernee l. r.

Konrad Elsbacher l. r.

Dr. E. Volčič, Novo mesto (Rudolfovo, Kranjsko)

je uredil in izdal:

1. „Civilnopravdni red in sodni pravilnik“ z drugimi civilno-pravdnimi zakoni. — Knjiga je popoln zbornik pravil označene vrste; koncem tvarine je obširno stvarno kazalo v slovenskem in hrvaškem jeziku. Obseg XII in 909 strani; cena vezani knjigi 8 kron, poštnina 55 vin.
2. „Odvetniška tarifa“, določila o slovenskem in hrvaškem jeziku pred sodišči, sodne pristojbine. Obseg 75 strani (20 tabel); cena 1 K 80 v.

Knjigi se dobivata pri dr.-ju Volčiču in pri knjigotržcih.

Klajno apno,

katero se je skozi 14 let izbornobneslo, se dobiva najbolj po ceni pri

Mih. Barthel & Comp.
Dunaj X/3. Siccardsburggasse 44.

Popis in ceniki zastoj
Dopisuje se v slovenskem jeziku.

! Varne pred ognjem in vlomom !

Blagajnice

prodaja v vseh velikostih, najboljše izdelane, firma ki obstoji že nad 30 let

S. BERGER

DUNAJ, I. Wipplingerstrasse 29.

Vzorci so v rabi in se lahko ogledajo pri „Zadružni Zvezi v Celju“

in pri mnogih drugih posojilnicah in hranilnicah v vseh slovenskih pokrajinah.

ÚSTŘEDNÍ BANKA ČESKÝCH SPOŘITELN (Osrednja banka čeških hranilnic)

Podružnica na Dunaju
I. Wipplingerstrasse 22.

Centrala v Pragi
I. Ovocna ulice 15.

Podružnica v Brnu
Ferdinandova ulice 29.

Izvršuje vsakovrstne bančne transakcije: Tekoče račune. Uloge. Vrednostne papirje. Eskomptuje menice denarnih zavodov. Občinska, komunalna in okrajna posojila. Valute, devize, inkaso in izplačila. Financiranje gradenj javnih korporacij.

Izdaja in prodaja 4% bančne zadolžnice, katere se zamorejo uporabljati glasom zakona za nalaganje denarja sirot, dalje kot fondi, kavcije itd.

ODDELEK za VADIJE in KAVCIJE.

Izvede se povišanje lastnega akcijskega kapitala (IV. emisije). Rok vpisovanja in izplačila do 30. junija 1907. — Na željo prospekti. — Plačila se vršijo lahko v poljubnih obrokih in se obrestujejo po 4 1/2%.

Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo.

V najbližnjem času se otvori podružnica v Trstu.

10-2

Franc Nechvíle

tovarna vinogradniškega orodja, strojev za kletarstvo in kovinskih izdelkov

na Dunaju V/1, Margaretenstrasse 98/II.

Ustanovljeno 1882. Telefona št. 1556. Brzojavi: Nechvíle Telefon.

izdeluje:

Sadne in vinske stiskalnice, sadne mline.

Stroje in priprave za uporabljanje sadja.

Brizgalnice za sadno drevje, vozne in samotvorne, za male in velike obrate.

Priprave za namazanje in desinficiranje «Unicum», za pobeljenje sadnega drevja z apnom, nadalje za beljenje pročelij, kletarstev, hlevov itd.

Peronospora-brizgalnice patent »Austria«, sestav c. kr. kmetijske družbe na Dunaju.

Razprašilnike za žveplo «Vindobona».

«Kober», patent. priprave za vbrizganje ogljikovega sulfida, najnovejši patentovan sestav s kontrol. pripravo.

Vinske sesalne in vse kletarske potrebščine.

Glogowski & Co.

Radetzkystrasse 5 ☞ Gradec ☞ Radetzkystrasse 5

Edina prodaja

Remington-pisalnih strojev

Največji zavod te vrste. Svetovna znamka.

Podružnice in prodajalnice v 42 mestih.

Centrala za Avstrijo na Dunaju, I. Franz-Josefs-Kai 15 in 17.

Najnovejši vzorci: _____

ILION, model št. IX,

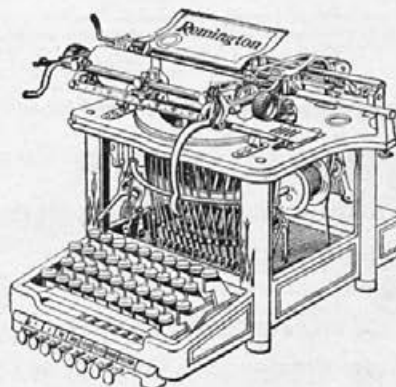
10-2

REMINGTON-BILLING stroji,

SPECIJALNI TABULATOR stroji s pripravo za pisavo različne barve.

Posebni stroji za vsak namen in za vsako stroko.

Specijalni katalogi zastonj in poštne prosto.

„Južnoštajarska hranilnica v Celju“, ▲ Narodni dom ☉

za katero jamčijo okraji: **Gornjigrad, Sevnica, Šoštanj, Šmarje pri Jelšah, Vrnsko** za popolno varnost vlog in za njihovo, po pravilih določeno obrestovanje do neomejene visokosti, ima sedaj hranilnih vlog **4,000.000 kron.**

Hranilnica posluje s strankami vsak **torek in petek** dopoldne, za druga opravila pa je urad odprt **vsak dan** ob navadnih uradnih urah. **Hranilne vloge** obrestuje **po 4 od totke** in pripisuje obresti polletno h kapitalu ter plačuje hranilnica **rentni davek sama** in ga ne odtegne vlagateljem, tako, da dobe isti popolnoma **nad 4 odstotke obresti.**

Izposojuje pa od dne 1. januarja leta 1905 na zemljiško varnost **po 4 tri četr odstotkov**, občinam in korporacijam navedenih petih okrajev **po 4 in pol odstotkov obresti.**

POSOSJILNICA V CELJU „NARODNI DOM“ ▲ v lastni hiši.

Posojilnica v Celju, ki je bila leta 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad 4200 zadrugnikov, kateri imajo vsega nad **88.000** kron vplačanih deležev ter ima sedaj nad 6 in pol milijona kron hranilnih vlog in nad **332.000 K** rezervnega zaklada.

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni član zadruge ter jih obrestuje po 4 in en četr odstotkov; posojilnica plačuje **rentni davek** sama, ne da bi ga odtegnila vlagateljem. Posojila daje na osobni ali hipotekarni kredit proti **5 in pol odstotnemu** in **5 odstotnemu** obrestovanju.

Posojilnica v Celju uraduje vsak dan dopoldne od 9. do 12. ure, izvzemši nedelje in praznike.

Zadruga!

Priobčujte v svojem strokovnem glasilu «Zadruga» letne računске zaključke in bilance ter sklicujte v našem listu tudi občne zборе, v kolikor je to z ozirom na mesečnik mogoče! Za prihodnje leto skušamo poskrbeti za to, da bode izhajala «Zadruga» bolj pogosto, ter da bodo zadruge objavljale lahko svoje oklice, povabila i. t. d. izključno le v «Zadrugi».

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Podružnica v Celovcu. Delniška glavica 2,000.000 K. Rezervni zaklad 250.000 K. Podružnica v Spljetu.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novoev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavicje.

Eskompt in inkaso menic. ————— Borzna naročila.

Denarne vloge sprejema

po 4 in pol odstotkov

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne v-diga.

Promet s čekii in nakaznicami.

Delniška družba „Alfa Separator“

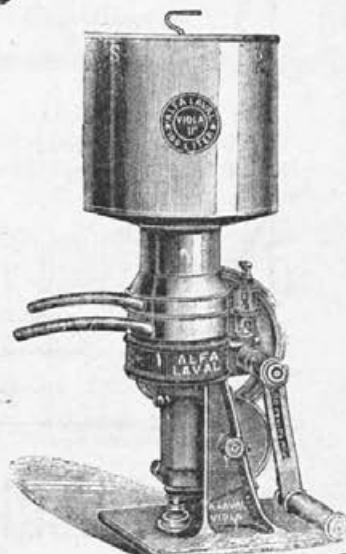
DUNAJ, XII/3,

Wienerbergstrasse št. 31.

**NAJVEČJA SPECIJALNA
TOVARNA MLEKARSKIH
PRIPRAV, STROJEV IN
== POSODE. ==**

Popolne oprave mlekarn.

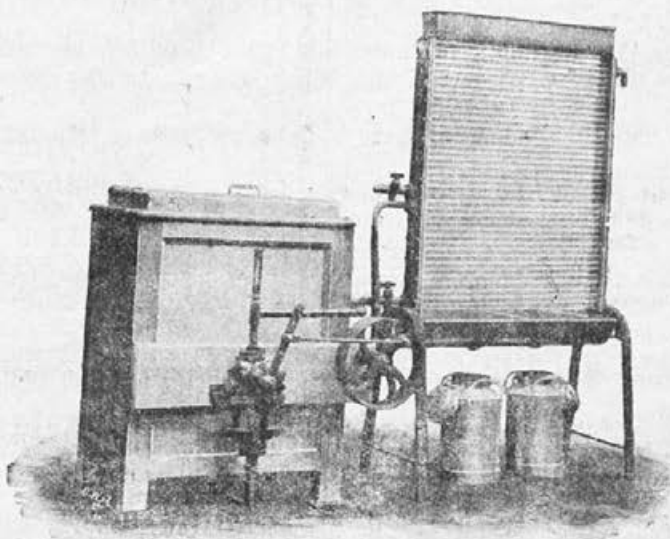
Originalni Alfa-Laval-posnemalniki model 1906

so višek popolnosti glede ostrega posnemanja in trpežnosti! Ne dajte se premotiti po navidezno ugodnih ponudbah od drugih strani, glasečih se na posnetke, in četudi so našopirjene z zapeljivim dostavkom: «sistem Alfa», temveč zahtevajte vselej izrecno le naše dosedaj neprekošene

ORIGINALNE Alfa-Laval-posnemalnike!

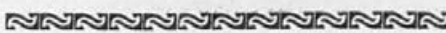
Hladilne naprave za nizko ohlajenje mleka po patentu Isselhard. Mleko se z lahkoto zamore ohladiti na $+1 - 2^{\circ}$ C.

Zmerna cena. Soliden izdelek. Obilo priznanih spričeval.

Transportni vrči Alfa iz posebno močne jeklene pločevine, trikrat pocinjeni. Največja trpežnost. Najvišja odpornost! Poprave in novopocinjene točno in po najnižji ceni.

Zahtevajte cenik zastoj in poštine prosto.

Dopisovanje v slovenskem jeziku.

Zadružna Zveza v Celju,

registrovana zadruga z omejeno zavezo

razteza svoj delokrog po Štajarskem, Kranjskem, Koroškem, Primorskem in v Dalmaciji ter ima namen, pospeševati razvoj zadružnega delovanja v obče ter zastopati koristi svojih članov v vsakem oziru.

Zadružna Zveza v Celju sprejema za člane vse pridobitne in gospodarske zadrug in društva kakoršnekoli vrste kakor: hranilnice in posojilnice, mlekarske in sirarske, kmetijske, konzumne in produktivne zadrug i. t. d.

Zadružna Zveza v Celju snuje in pospešuje poglavitno **slovenske kmečke Raiffeisenske** posojilnice ter kmetijske, mlekarske in druge gospodarske zadrug.

Revizijsko koncesijo t. j. pravico izvrševati obligatorično revizijo zadrug in društev po določilih zakona od 10. junija 1903, drž. zak. štev. 133 je podelilo visoko c. kr. ministrstvo za notranje stvari Zadružni Zvezi v Celju z ukazom od 22. marca 1906 št. 743 ter izvršuje ista revizije po svojih strokovnjakih.

Denarna Centrala Zadružne Zveze v Celju je urejena vsem novodobnim potrebam primerno ter oskrbuje denarno spopravnost med svojimi članicami.

Denarna Centrala sprejemlje denar na obrestovanje v tekočem računu ali kot hranilne vloge, katere obrestuje po najvišji mogoči obrestni meri in jih izplačuje na zahtevanje poštnoobratno. Rentni davek plačuje Zadružna Zveza sama.

Denarna Centrala dovoljuje in izplačuje zadrugam kredit v tekočem računu ali kot naložbe po kar najbolj mogoči nizki obrestni meri in kar najhitreje.

Denarna Centrala je imela prometa leta 1906 približno okroglo **15 milijonov kron** ter je ista velika dobrota za vse članice.

Vse zadrug Zadružne Zveze v Celju so imele v letu 1905:

denarnega prometa	K 189,442.907'26
čistega dobička	464.824'49
rezervnih zakladov	3,240.361'48
skupnega lastnega imetja	5,255.295'68
ter vseh aktiv (premoženja) skupaj	86,694.265'71

Zadružna Zveza v Celju je član Splošne Zveze kmetijskih zadrug avstrijskih na Dunaju, ki izvršuje pri istej tudi obligatorično revizijo.

Zadružna Zveza v Celju je imela koncem leta 1906 učlanjenih okroglo 170 zadrug.

Zadružna Zveza v Celju je naslednica poprejšnjega društva Zveza slov. posojilnic, ki je bila osnovana leta 1882—1883. Delovanje teh korporacij in njenih funkcionarjev traja toraj že 25 let in je to najstarejša Zveza na Slovenskem in na slovanskem jugu sploh.